ОҚҚЎРҒОНЛИКЛАР ЧАҚИРИҒИГА ҚЎШИЛАЙЛИК

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 149 (3377).

31 ИЮЛЬ ЯКШАНБА 1966 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1966 йил 31 июль № 174 Москва шаҳри

Матрос ва солдат, старшина ва сержант ўртоқлар!

Офицер, адмирал ва генерал ўртоқлар!

Кемасозлик саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари ўртоқлар!

Совет халқи ва унинг шонли Қуролли Кучлари бугун СССР Ҳарбий Денгиз Флоти кунини байрам қилмоқдалар.

Совет кишилари бу йил ана шу традицион байрамни КПСС XXIII съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш, социалистик Ватанининг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада юксалтириш учун умумхалқ кураши вазиятида нишонламоқдалар.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати совет халқининг ҳохиш-иродасини ифода қилиб, империализмнинг агрессив кучларига зарба беришга, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини таъминлашга қаратилган ташқи сиёсатнинг ленинча йўлини қатъият ва изчиллик билан амалга оширмоқдалар, мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш мақсадида энг қулай шарт-шароитларни вужудга келтириш учун сабот билан кураш олиб бормоқдалар.

Аммо, Америка империализми ўзининг агрессив ҳаракатлари билан халқаро вазиятдаги кескинликни авж олдирмоқда, халқларнинг озодлиги ва мустақиллигига ҳамла қилмоқда, умумий тинчликни жиддий хавф остида қолдирмоқда. Қаҳрамон Вьетнам халқига қарши урушнинг жиноий уруш «эскалацияси» барча халқларнинг манфаатларига таҳдид қилади. Кейинги вақтларда Америка ҳаво қароқчиларининг Ханой ва Хайфон шаҳарлари атрофидаги жойларни бомбардимон қилганликлари муносабати билан Вьетнамдаги уруш янада кўпроқ хатарли тус олмоқда. Америка империализми революцион Кубага қарши ва ўз миллий мустақиллиги учун курашаётган бошқа мамлакатларга қарши иғвогарликларини давом эттирмоқда. АҚШ империалистлари реваншчилик мақсадларини амалга ошириш учун ядро қуролини ўз қўлига олишга интилаётган Ғарбий Германия милитаристларининг қабиҳ талабларини ҳар қандай йўллар билан рағбатлантирмоқдалар.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати, бутун халқимиз буларнинг ҳаммасини эътиборга олиб, тинчлик душманларининг кирдикорларини ҳушёрлик билан кузатиб турибдилар ва СССР Қуролли Кучларини, барча социалистик мамлакатларнинг жанговор ҳамдўстлигини янада мустаҳкамлаш учун зарур чораларни кўрмоқдалар.

Ўзининг жанговорлик маҳоратини кун сайин такомиллаштириб бориш, ҳушёрликни ва жанговар шайликни кун сайин ошириш — совет жангчиларининг муқаддас бурчи.

Сизларни умумхалқ байрами Ҳарбий Денгиз Флоти куни билан табриклайман ва қутлайман.

Ҳарбий денгизчиларнинг жанговар ва сиёсий тайёргарликда, ҳарбий интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлашда, Совет флотининг шонли традицияларини кўпайтиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришувларини тилайман.

Кемасозлик саноати ишчилари ва хизматчиларининг Ҳарбий Денгиз Флотини энг мукаммал кемалар ва техника билан таъминлаш ишида бундан буён ҳам муваффақиятларга эришувларини тилайман.

Ҳарбий Денгиз Флоти кунини нишонлаш юзасидан БУЮРАМАН:

Бугун, 31 июль маҳаллий вақт билан соат 21 да Ватанимиз пойтахти Москвада, иттифоқдош республикалар пойтахтлари да, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессада, қаҳрамон Брест қалъасида, шунингдек флотлар ва флотилияларда тўплардан бирйўла йигирма марта ўқ узиб, салют берилсин.

Яшасин улуғ совет халқи ва унинг шонли Ҳарбий Денгиз Флоти!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СССР МУДОФАА МИНИСТРИ СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ Р. МАЛИНОВСКИЙ.

Бекобод районидаги Ленин номли колхозда ғўза парвариши қизғин олиб борилмоқда. Суратда: машҳур механизатор А. Усмонов бошлиқ бригадада культивация пайти.

А. Абалян фотоси.

Деҳқон ғайрати — ҳосил баракати

Сувчи эгат оралаб юрибди. У бир-икки ғўза тупини қайириб кўради, шонани, гулни, кўсакни санайди. Қаддини ростлаб алла нималарни дилида хомчўт қилиб кўради. Унинг бу ҳозирги қиёфасидан ҳали мўлжалдаги мақсадга эришмаганлиги сезилиб турибди.

— Ҳали ишлашимиз керак, ҳосилимиз улкан хирмонга яраша эмас, деган гапни айтади.

Дарҳақиқат ҳали пахта далаларида белни маҳкам боғлаб, тер тўкиб меҳнат қилишимиз, бугунги кўсаклар ёнига кўсак қўшиб, ҳар бири олтин кўза ҳисобланган кўсаклардан ғўза шохларига маржон тақтиришимиз керак. Асил деҳқон ҳар туп экини ҳосилини кўтаролмай эгилиб қолгунича даладан чиқмайди. Бугунги уч-тўртта кўсакка ишониб белбоғни елкага ташлаб ялло қилишни ҳозирдан бошлайдиган бўлсак, бугунги тўлишиб турган кўсак ҳам миқти бўлиб етилмайди, унинг ёнига қўшиладиган беш-олти кўсак ғунчалигида, тугунчалигида сувга қонмай ёки сув чақиб тўкилиб кетиши мумкин.

Тадбиркорлик деҳқон мезони бўлиши керак. Ҳисоб-китоб кўзгуда акс эттандай аниқ-равшан бўлмаса, кузда йиғим-терим палласида процентнинг ўсишида суръат, жадаллик бўлмайди. Ҳозирги пайтда баъзи колхозларга борсангиз раис ёки парторг сизни далага бошлайди.

— Қойил қилиб ташладик, ғўзамизнинг бўйини қаранг, елкага етай деб қолибди-я...

Шундан сўнг улар билан суҳбатлашиб туриб бояги юқорида тасвирлангани сингари уч-тўрт туп ғўзани қайириб ҳосилини кўздан кечирамиз. Иккита, учта, ориқ кўсак саналади. Улар ҳам ғўзанинг тагидаги бўғинидан эмас, ўртароғидан ўсиб чиққан.

— Бўйига роса зеб берибди-ю, — дея гап бошлашимиз билан раис илиб кетади.

— Энди, мен сизга айтсам, ҳосил тупдан чиқади...

Ғўзанинг бўйи одамнинг елкасидан келиб тургани билан шохидаги ҳосили анаву аҳволда бўлгандан кейин бунақа найновнинг нима кераги бор. Танаси унча катта бўлмай, сершох, ҳар бир шохи сербўғин ғўзани кўргансиз. Ҳосил ана шунақа ғўза тупларидан чиқади!

Уста деҳқонлар экинга бир разм солгандаёқ биладилар, яхши бўлса, экиннинг ҳосилга ўтирибди, ёмон бўлса экининг аҳмоқ бўлиб қолибди-ю, дейдилар.

Ҳа, шунақа. Бўйи дароз, ҳосили оз ғўзасига ишонган деҳқон панд еб қолади.

Кечагина далаларимизда қўшни сирдарёликлар, қардош озарбайжонликлар бўлдилар. Ишимизнинг яхши томонини кўриб қувондилар, камчиликларимизни бирма-бир санаб, уни тузатиш йўлларини кўрсатиб бердилар. Мўл ҳосил учун сидқидилдан курашаётган деҳқонлар мусобақадошларимиз айтган маслаҳатларга тўла амал қилмоқдалар.

Оққўрғонликлар қимматли ташаббус бошлаб, ғўза парваришини август ойида ҳам қизғин давом эттирамиз, ҳар туп ғўзада мажбуриятни қоплайдиган даражада ва ундан кўпроқ ҳосил тўпланиши учун курашамиз, шу билан бирга катта ҳосилни сира нобуд қилмай қисқа муддатда йиғиб-териб олиш учун техника воситаларини ва бошқа нарсаларнинг ҳаммасини август ойи ичи тахт қилиб қўямиз деб айтдилар. Бу ташаббус Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди. Бу ажойиб ташаббус ҳар бир колхоз ва совхозда муҳокама қилиниши ва ишни оққўрғонликлар сингари ташкил этиш зарур.

Ҳозирги пайтда шундай хўжаликлар ҳам борки, ҳосилнинг кўкига маҳлиё бўлиб ишни бўшаштириб қўйганлар. Масалан, Янгийўл районидаги баъзи колхозларда ана шундай аҳвол содир бўлмоқда. Буни кечагина шу район далаларида бўлган озарбайжонликлар дўстона айтдилар. Янгийўлликларнинг зиммага олган мажбуриятлари юксак. Улар ана шу сўзларининг устидан чиқиш учун августда ҳам июлдагидек тер тўкиб ишлашлари, ғўзаларнинг кўп ҳосил олишига эришишлари керак.

Шундай воқеалар ҳам бўлиб турибди. Айрим хўжаликларнинг раҳбарлари «текшириш комиссиялари келиб кетди, энди аста-секин қимирлаб турсак бўлаверади» деб ишни бўшаштириб қўйганлар.

Ғўза парвариши ва техника ремонтининг бориши юзасидан аниқланган камчиликларни мана шу август ойи ичи бартараф этишимиз, йиғим-теримга ҳамма нарсани тахт қилиб қўйишимиз керак.

Деҳқон ғайрати бир кун ҳам, бир соат ҳам бўшашгудай бўлса, ғўзалар шохидаги кўсаклар тўлишмайди, уларнинг ёнига кўсак қўшилмайди. Сувчи ва механизатор, колхозчи ва колхоз раҳбари эртани кўзлаб, улкан хирмонни чамалаб бугунги кунда астойдил меҳнат қилиш керак!

— Текшириш комиссиясини омон-эсон кузатдик, энди бемалол дам олаверсак бўлади.

БИЗНИНГ МАСЛАҲАТЛАРИМИЗ

Тошкент областининг пахтакорлари беш йилликнинг биринчи йилида она-Ватанга 323 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш юзасидан ўз зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олишган. Бизнинг саккиз кишидан иборат ўзаро текшириш бригадамиз Оққўрғон, Бўка, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл ва Орджоникидзе районларида бўлди. Биз жуда кўп хўжаликлар, бригадалар ва звеноларнинг пахта далаларида бўлиб, ғўза парвариши билан танишдик. Текширишларимиздан келиб чиқадиган хулоса шуки, асосий майдонлардаги ғўза нормал ривожланаяпти ва мўл ҳосилдан дарак бериб турибди. Ҳар туп ғўзада ҳозирнинг ўзидаёқ ўрта ҳисобда 5—6 тадан тўқ кўсак бор. Энди то пахта қийғос очилгунига қадар ғайрат-шижоатни аямай меҳнат қилинса, ҳеч иккиланмасдан айтиш мумкинки, тошкентлик пахтакорлар давлат топшириғини муваффақият билан бажарадилар ва эл-юрт олдида юзлари ёруғ бўлади. Шундай экан, далалардаги меҳнат кўтаринкилигини бирор дақиқа ҳам сусайтирмаслик лозим.

Айниқса Янгийўл ва Бўка районларидаги «Ленинизм», Карл Маркс номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», Киров номли колхозлар иши кишини қувонтиради. Мазкур хўжаликларда деҳқонлар гектарларнинг тўла ва кўчатларнинг бут бўлишига эришишган, қатор оралардаги тупроқни чуқур ва майин қилиб юмшатишаяпти, ўсимликка ўз вақтида ўғит ва сув беришаяпти. Бунинг натижасида ҳар бир туп ғўза гул ва шоналарини борган сари кўпайтираяпти.

Шу билан бир қаторда Бўка районининг айрим хўжаликларида биз жиддий камчиликларга дуч келдик. Масалан, 1-«Пискент» совхозида баъзи пайкаллар чанқатиб қўйилаётган бўлса, баъзи пайкаллар кўллатиб суғорилаяпти. Натижада ғўза туплари шона ва тугунчаларини тўкиб юбораяпти. Бундан ташқари совхозда кўпчилик майдонлардаги ғўза кўнгилдагидек ягана қилинмаган. Баъзибир жойларда суғоришдан кейин ер етилганига анча вақт ўтиб кетган бўлса ҳам культивация қилишга киришилмаяпти. Шундай пайкаллар ҳам борки, бир уяда 5 тадан ва ундан ортиқ кўчат қолдирилган. Ортиқча кўчатлар ғўзанинг ёмон ўсишига ва керагича ҳосил тўпламаслигига сабабчи бўлаяпти.

Янгийўл районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида ҳам агротехника қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. Бу ерда ғўзани чеканка қилишни аллақачоноқ бошлаб юбориш зарур эди. Лекин бу иш ўз вақтида ташкил этилмаган. Айрим бригадаларда ғўза чанқатиб қўйилган, пайкалларни бегона ўт босиб кетган, тупроқ кечикиб юмшатилаяпти, бунинг устига культивация сифатсиз ўтказилаяпти. Бундай иш тутиш яхши натижаларга олиб келмаслиги турган гап.

Биз Оққўрғон районидаги баъзибир хўжаликларда ҳам ғўза парвариши қониқарсиз ташкил этилаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Масалан, Карл Маркс номли ва Куйбишев номли колхозларда ғўза чеканкаси анча кечиктириб юборилган, суғориш қоидалари бузилаяпти, айрим участкаларда ғўза чанқатиб қўйилганлиги туфайли ҳосил элементларини тўка бошлаган. Бунга мутлақо йўл қўйиш мумкин эмас.

Колхоз ва совхозларда юз бераётган бу хилдаги камчиликларнинг содир бўлишида хўжалик раҳбарларининг, район партия комитетлари ходимларининг ҳам айби бор. Улар ғўза парвариши устидан қаттиқ назорат ўрнатишмаган. Фикримизнинг далили учун бир мисол келтирмоқчимиз. Янгийўл районидаги Киров номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова бошлиқ бригадасида авиаторлар ва қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашувчи бошқарма ходимлари томонидан ернинг шароитини яхши билмай туриб, бир неча гектар майдондаги ғўзага гербицид сепилган. Ваҳоланки бундай қилиш мумкин эмас. Натижада ғўза ҳосилини тўкиб юборган. Энди бу ердан кутилган ҳосилни олиб бўлмайди. Хўш, районнинг раҳбар органлари бунга қандай қарашди? Ҳеч қандай чора кўришмади. Айбдорлар ҳанузгача жавобгарликка тортилгани йўқ. Бизнингча, уларни жавобгарликка тортиш лозим.

Бригадамиз аъзолари жойларга борганларида йўл қўйилаётган камчиликларни аниқлаш билангина чегараланиб қолмадилар, балки шу камчиликларни тезроқ бартараф этиш учун нималар қилиш кераклиги тўғрисида маслаҳатлар ҳам бердилар, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари билан биргаликда фикрлашиб, ишда кескин бурилиш ясашнинг йўл-йўриқлари ва муддатларини белгиладилар. Масалан, Янгийўл район партия комитетининг бюроси ўн кун ичида хўжаликлардаги аҳволни яхшилаш, далаларда техника кучидан тағин ҳам унумлироқ фойдаланиш, ҳамма чеканка мосламаларини ишга солишга қарор қилди.

Биз далалардаги аҳвол билан чуқур танишгач, тошкентлик пахтакорларга ҳамма жойда чеканкани қисқа фурсат ичида тугаллаш, шундан кейин ғўзани яхшилаб суғориш ва қатор ораларини сифатли культивация қилишни маслаҳат бердик. Ҳозирги пайтда далаларни бегона ўтдан батамом тозалаш муҳим аҳамиятга эгадир. Бу ҳам ғўза тупларининг кўпроқ ҳосил тўплашига имкон беради, ҳам терим агрегатларининг юқори унум билан ишлашини таъминлайди.

Пахта териш ва уни давлатга топшириш ҳамма ерда уюшқоқлик билан ва нобудгарчиликсиз ўтказилмоғи зарур. Бунга эришиш учун далаларни машина теримига ажратишни яқин кунлар ичида тугаллаш, бу далаларни пахта териш машиналарининг ҳайдовчиларига бириктириб бериш керак. Терим агрегатларининг ремонтига алоҳида эътибор қилмоқ зарур. Шунингдек мавжуд хирмон жойларини ремонт қилиш ва янги асфальтланган хирмонлар қуриш, сарой ва сушилкаларни тартибга келтириш ҳам ҳозирги муҳим вазифалардан биридир.

КПСС Марказий Комитетининг март ва май Пленумлари қарорлари қишлоқ меҳнаткашлари учун жанговар программа бўлиб ҳисобланади. Биз областнинг пахта далаларида бўлганимизда мусобақадош ўзбек биродарларимиз Коммунистик партиянинг қарорларини ҳаётга дадиллик билан жорий этаётганликларини, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни тобора кўпайтиришда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритаётганликларини кўрдик. Шу нарса бизга жуда маъқул бўлдики, область хўжаликларида деҳқонлар ва чорвадорларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, қишлоқларни ободонлаштириш, гидротехника ва мелиорация қурилишини авж олдириш масалаларига катта эътибор билан қаралаяпти.

Деҳқонларнинг аксарият кўпчилиги ҳозирги пайтда меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлашнинг янги, прогрессив системасида ишлаяпти. Колхоз ва совхозларда хўжалик ҳисоби жорий этилган. Пахтакорлар ўз меҳнатларининг сўнгги самараларига қараб ҳақ олмоқдалар. Ҳамма ерда меҳнатга тўғридан-тўғри пул билан ҳақ тўлаш кенг йўлга қўйилган. Биз меҳнатга гарантияланган ҳақ тўлаш тўғрисидаги қонуннинг ҳаётга татбиқ этилаётганлигини кўриб, беҳад қувондик. Биз борган колхозларнинг ҳаммасида деҳқонларнинг шахсий фаровонлиги замирида жамоат хўжалигининг муваффақиятлари ётганлигини рўй-рост сездик. Баракали хирмон кўтардингми? ҳақнинг энг кўпини олавер! Бу принцип кишиларни рағбатлантиради, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тағин ҳам юксак даражага кўтариш имкониятини беради.

Мусобақадошларимиз бўлган тошкентлик деҳқонларга улкан хирмон кўтариш учун олиб бориладиган курашда янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

Озарбайжон ССР пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари: Г. СЕЛИМХАНОВ — Озарбайжон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги химиялаштириш бошқармасининг бошлиғи, А. БАБАЛЯН — Мардакерт районидаги Фрунзе номли колхознинг звено бошлиғи, Б. ГАТАМОВА — Имишли район комсомол комитетининг секретари, Е. АҲМЕДОВ — Агдам район қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи, Р. ЗЕЙНАЛОВ — Мирбошир районидаги «Бакинский рабочий» колхози партия ташкилотининг секретари, Х. ҚУРБОНОВА — Касим Измайлов районидаги «Озарбайжон» колхозининг бригада бошлиғи, А. ҚУЛИЕВ — «Азсельхозтехника» ремонт бошқармасининг бош инженери, Р. ГРИГОРЯН — ОзТАГ мухбири.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 29 июлда Ҳиндистон Миллий Конгресс партиясининг Раиси К. Камараж билан КПСС Марказий Комитетида суҳбатлашди.

Л. И. Брежнев билан К. Камараж халқаро вазиятнинг энг муҳим масалалари устида, шунингдек Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш масалалари устида фикрлашиб олишди.

Дўстлик ва самимийлик вазиятида ўтган суҳбатда КПСС Марказий Комитетининг Секретари Б. Н. Пономарев билан Мадрас Штатининг саноат министри Р. Ванкатараман иштирок этишди.

У Тан Москвадан жўнаб кетди

МОСКВА, 30 июль. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тан Совет ҳукуматининг таклифига биноан СССР да беш кун меҳмон бўлганидан кейин бугун Москвадан Парижга жўнаб кетди.

БУГУН СССР ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

Қора денгизда хизмат қилувчи ва турли миллатга мансуб бўлган бу матросларни катта жанговар дўстлик ва ўзларига ишониб топшириб қўйилган ишдан фахрланиш ҳисси мустаҳкам бирлаштирган. Улар жанговар походларда қатнашиб, ракета ташувчи кеманинг мураккаб механизмларини аъло даражада ўзлаштириб олдилар. Суратда: социалистик мусобақада ғолиб чиққан классли мутахассислар (чапдан) II статья старшинаси А. Абдураҳимов, старший матрослар украин А. Бондаренко ва молдаван М. Вабилица, матрос озарбайжон Р. Мамедов, старший матрос грузин Р. Давадзе, татар И. Валиев, матрос чечен Т. Илёсов, старший матрос ўзбек А. Қурбонов, 1-статья старшинаси рус Л. Фоменко, 1-статья старшинаси нағай Х. Кукиев ва старший матрос лизгин Р. Рамазонов ўртоқлар.

М. Редькин фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

ЗАФАРЛИ ОДИМЛАР

1966 йилнинг биринчи ярмида Тошкент область ва Тошкент шаҳар халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг бажарилиш якунлари тўғрисида Тошкент область ва Тошкент шаҳар статистика бошқармаларининг ахбороти

Тошкент область ва Тошкент шаҳар меҳнаткашлари КПСС XXIII съезди, янги беш йиллик план қўйган вазифаларни амалга ошираборив, зилзила оқибатида юз берган қийинчиликларни енгиб, ўтган ярим йилда, халқ хўжалигини ривожлантириш, халқ турмуши фаровонлиги ва маданий савиясини оширишда катта ютуқларни қўлга киритдилар.

I. САНОАТ.

Умуман область бўйича ялпи саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди ва 103 процентни ташкил этди.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 9 процент кўпайди.

Саноатнинг айрим тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди:

Электр қуввати ҳосил қилиш	106 процент
Кўмир саноати	101 процент
Қора ва рангли металлургия	123 процент
Химия саноати	111 процент
Машинасозлик ва металл ишлаш	111 процент
Ўрмон, қоғоз ва ёғочсозлик саноати	111 процент
Бинокорлик материаллари саноати	115 процент
Енгил саноат	103 процент
Озиқ-овқат саноати	107 процент

Бўйсунганлик бўйича саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажмининг кўпайиши ва планнинг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	1966 йил биринчи ярми планининг бажарилиш проценти	1966 йилнинг биринчи ярмида 1965 йилнинг биринчи ярмига нисбатан (процент ҳисобида)
Иттифоқ саноати	102	112
Иттифоқчи-республика министрликлари ҳамда идоралари саноати	104	121
Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қарашли саноат	104	106
Республика министрликлари ва идораларига қарашли саноат	106	113
Маҳаллий Советлар саноати	115	108

Айрим министрликлар ва идоралар бўйича:

	1966 йил биринчи ярми планининг бажарилиш проценти	1966 йилнинг биринчи ярмида 1965 йилнинг биринчи ярмига нисбатан (процент ҳисобида)
СССР Электротехника саноати министрлиги	103	114
СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	102	99
СССР Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	95	95
СССР қурилиш, коммунал ва йўл машинасозлиги министрлиги	102	93
СССР Енгил, озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари министрлиги	99,3	117
СССР Тракторсозлик ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги	102	113
СССР Кўмир саноати министрлиги	105	100,3
СССР Қора металлургия министрлиги	104	106
СССР Рангли металлургия министрлиги	104	125
Ўзбекистон ССР Химия саноати бошқармаси	104	109
Ўзбекистон ССР қурилиш материаллари саноати министрлиги	103	116
СССР Енгил саноат министрлиги	100,1	109
Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги	102	99,1
Ўзбекистон ССР Ўрмон ва ёғоч ишлаш саноати министрлиги	103	113
Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги	102	110
Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги	103	107
Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министрлиги	113	100,5
Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги	102	112

Областдаги барча шаҳар ва районлар ялпи саноат маҳсулоти ва саноат маҳсулотининг кўпчилик муҳим турларини ишлаб чиқариш ярим йиллик планини тўла бажардилар, Юқори Чирчиқ райони бундан мустаснодир.

Областдаги шаҳар ва районлар территориясига жойлашган корхоналарда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг ортиши ва планнинг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	1966 йил биринчи ярми планининг бажарилиш проценти	1966 йилнинг биринчи ярмида 1965 йилнинг биринчи ярмига нисбатан (процент ҳисобида)
Тошкент шаҳри	103	106
Олмалиқ шаҳри	105	129
Оҳангарон шаҳри	100,8	87
Бекобод шаҳри	104,0	111
Чирчиқ шаҳри	103	110
Янгийўл шаҳри	104	112
Оққўрғон райони	108	100
Бўка райони	100,2	109
Бекобод райони	107	109
Юқори Чирчиқ райони	99,4	97
Калинин райони	107	104
Ўрта Чирчиқ райони	100,1	128
Оржоникидзе райони	102	128
Янгийўл райони	105	127

1966 йилнинг биринчи ярмида кўмир қазиб чиқариш, пўлат ва прокат, электр қуввати, брон кабели, тракторлар, трактор прицеплари, пахта териш машиналари, электрик кўприк кранлари, кўрак чувиш агрегатлари, қоғоз, мебель, пахта толаси, трикотаж, чарм пойафзал, ўсимлик ва мол ёғи ҳамда қатор буюмлар ишлаб чиқариш плани тўла бажарилди ёки ортиғи билан адо этилди.

Асосий саноат маҳсулоти турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1966 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилган	1966 йилнинг биринчи ярмида 1965 йилнинг биринчи ярмига нисбатан (процент ҳисобида).
Кўмир — минг тонна	2166	100,1
Электр энергияси район электростанциялари ва блок станцияларда ҳосил қилингани — миллиард киловатт соат	4	105
Кучланишли трансформаторлар — минг киловольт ампер	685	120
Экскаваторлар — дона	486	96
Пахта териш машиналари — дона	3926	99,4
Трактор — минг дона	9,2	109
Кўрак чувиш агрегатлари — дона	1252	112
Трактор сеялкалари — минг дона	3,3	82
Трактор культиваторлари — минг дона	7,7	110
Трактор прицеплари — минг дона	14,5	111
Компрессорлар — дона	770	120
Электрик кўприк кранлари, махсуслари ҳам шунга киради — дона	471	107
Брон кабели — минг километр	7,9	128
Қурилиш ғишти — миллион дона	304,7	103
Цемент — минг тонна	951	111
Йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари — минг кубометр	600,3	120
Асбоцемент шифери — шартли миллион плита	50,8	142
Асбоцемент трубалари — шартли километр	764	110
Дераза ойнаси — минг квадрат метр	1088	95
Қоғоз — минг тонна	10,1	113
Пахта толаси — минг тонна	75,4	100
Газ плиталари — минг дона	35,4	111
Мебель — миллион сўмлик	7,8	102
Рўзғор холодильниклари — минг дона	15,3	111
Ип газлама — миллион квадрат метр	84,6	99,6
Устки трикотаж — минг дона	1667	104
Ички трикотаж — миллион дона	5,4	103
Чарм пойафзал — миллион жуфт	4,9	103
Ўсимлик мойи — минг тонна	20,3	109
Мол ёғи (давлат ресурслари хомашёсидан) — тонна	150	173
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари сутга айлантирилганда (сут, творог, кефир, простокваша, қаймоқ ва ҳоказо) — минг тонна	35,5	102
Гўшт — минг тонна	12,7	107
Колбаса маҳсулотлари — минг тонна	7,9	102
Ширинликлар — минг тонна	19,1	113

Ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 179 миллион киловатт соат электр қуввати, 787 та трактор, 702 та трактор культиватори, 1370 та трактор прицепи, 132 та кўрак чувиш агрегати, 1708 километр брон кабели, 92 минг тонна цемент, 99 минг кубометр йиғма темир-бетон конструкциялари, 1127 тонна қоғоз кўп ишлаб чиқарилди.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш кўпайди. **Рўзғор холодильниклари 1548 та, мебель 193 минг сўмлик, чарм пойафзал 130 минг жуфт, ўсимлик ёғи 1671 тонна, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари 642 тонна, колбаса маҳсулотлари 271 тонна, ширинликлар 2197 тонна кўп тайёрланди.**

Меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш бўйича ярим йиллик план бажарилди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 7 процент ошди.

Биринчи ярим йиллик давомида юксак унумли технология процессларини жорий қилиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, янги асбоб-ускуналарни ўрнатиш бўйича катта ишлар амалга оширилди.

Саноатда технологик-иқтисодий кўрсаткичлар яхшиланди. Кўпгина корхоналар планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтишга тайёргарлик кўриб, муҳим ишлаб чиқариш, молиявий ва иқтисодий кўрсаткичларни яхшиладилар.

Айни вақтда қатор корхоналар саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш, техника-иқтисодий кўрсаткичлар, меҳнат унумдорлигини ошириш ва товар маҳсулоти таннархини камайтириш бўйича белгиланган топшириқларни тўла бажармади.

Тайёрланаётган айрим буюмлар сифат жиҳатидан белгиланган давлат стандартларига мувофиқ эмас.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Область хўжаликлари 1966 йил ҳосили учун қишлоқ хўжалик экинлари экиш планини муваффақиятли бажардилар. 1966 йилда барча категориядаги хўжаликларда қишлоқ хўжалик экинларининг умумий майдони пландаги 367,9 минг гектар ўрнига 371,2 минг гектарни ташкил этди.

Чигит қисқа ва энг яхши агротехника муддатларида экиб олинди. Планга мувофиқ чигит экилган майдон 139 минг гектарни ташкил этиши керак эди. Амалда 142,3 минг гектарни ташкил этди. Бошқа техника экини — каноп экиш плани бажарилди.

Ғалла ва бошоқли экинлар, қовун-тарвуз ва беда белгиланганига қараганда анча кўп майдонга экилди.

Суғориладиган ерларда экин майдонларининг структураси анча ўзгарди ва яхшиланди.

Чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш юзасидан айрим чоралар кўрилди. Озуқа экинлари, айниқса беда экилган майдон бу йил сезиларли кенгайди.

Аммо, айни вақтда область хўжаликлари шоли, дон учун жўхори, картошка ва айрим сабзавот экинлари экиш планини бажармадилар. Асосий бойлигимиз — суғориладиган ерлардан ҳамма жойда ҳам рационал фойдаланилмаяпти.

Янги боғлар, узумзорлар ва тут плантациялари яратиш юзасидан катта ишлар қилинди. Колхоз ва совхозлар шу йилнинг баҳорида 838 гектар янги боғ, 120 гектар узумзор, 306 гектар тут плантациялари барпо этишди.

Чигитнинг барвақт экиб олиниши область хўжаликларига ғўзани эрта ундириш ва парваришни одатдагига қараганда барвақт бошлаш имконини берди. Аммо апрель ойининг охирлари ва май ойининг бошларида об-ҳавонинг ёмонлашиши (салқин тушиши, чангли бўронларнинг бўлиши) натижасида қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликлар кўпайди. Оқибатда экинларнинг ўсиши ва ривожланиши секинлашди. Область колхоз ва совхозлари мавжуд техника, ўғит ва қишлоқ хўжалик зараркунандалари ҳамда касалликларга қарши курашнинг воситаларидан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш натижасида ғўзанинг ривожланишдан қолишини бартараф этдилар ҳамда унинг нормал ўсишини таъминладилар. Шу йилнинг 1 июлигача ғўза майдонлари ўрта ҳисобда 1,9 марта минерал ўғитлар билан озиқлантирилди. Ғўзаларга 1,6 марта вегетацион сув берилди. Уч марта қаторлараро культивация ўтказилди. Экин майдонининг деярли 90 процентига икки томонлама ишлов берилди.

Ғўзаларни парвариш қилиш билан бирга каноп, маккажўхори, картошка, сабзавотлар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини парвариш қилиш бўйича ишлар олиб борилди. Бу йил ғалла бошоқли экинларнинг ўсиши ва ривожланиши учун жуда қулай шароитлар вужудга келди. Бу йил ўтган йиллардагига қараганда анча кўп ғалла енчиб олинди. 1 июлгача ғалла бошоқли экинлар майдонининг 50 процентида йиғим ишлари тугалланди.

Юқори Чирчиқ, Янгийўл, Калинин, Ўрта Чирчиқ, Оржоникидзе ва Бекобод районлари давлатга ғалла (шолидан ташқари) топшириш ва сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар.

Ҳозиргача область бўйича ғалла харид қилиш йиллик плани бир ярим баравар қилиб бажарилди. Уруғлик ва молга бериладиган ғалла фондларини тўплаш давом этмоқда.

Шу йилнинг баҳоридаги ноқулай об-ҳаво шароитлари эртанги сабзавот экинларга салбий таъсир қилди. Бодринг, помидор ва бошқа сабзавот экинлари экилган анчагина майдонларни совуқ уриб кетди. Натижада бу майдонларга экинлар қайтадан экилди. Оқибатда айрим сабзавот турларини етиштириш ва сотиб олиш кўзланилгандек бормаяпти.

Область хўжаликлари бу йил жамоат чорвачилиги учун ем-хашак тайёрлашни ўтган йилдагига қараганда анча яхши олиб бормоқда. Область колхоз ва совхозлари 1 июлгача 32 минг гектардан ортиқроқ майдондаги табиий ўтлар ва 30,5 минг гектар майдонга экилган ўтларни ўриб олдилар. Дағал ем-хашак ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 20 минг тонна кўп тайёрланди. Ем-хашакларни силослаш бўйича ишлар бошлаб юборилди.

Жамоат чорвачилиги янада ривожланди. Колхоз ва совхозларда қорамол ва паррандалар сони 1966 йилнинг 1 июлига келиб ўтган йилнинг шу давридагига қараганда чорванинг барча турлари бўйича анча ортди (чўчқадан ташқари) ва у қуйидагича бўлди (минг бош ҳисобида):

	1965 йил биринчи ярмида	1966 йилнинг биринчи ярмида	1966 йилнинг биринчи ярмида 1965 йилнинг биринчи ярмига нисбатан (процент ҳисобида)
Йирик шохли қорамоллар	108,0	108,1	100,1
шу жумладан сигирлар	35,2	36,1	102,4
Чўчқалар	41,3	39,0	93,5
Қўйлар	415,0	433,9	104,6
Эчкилар	7,5	7,70	102,1
Отлар	17,5	17,8	101,6
Товуқлар	194,8	236,2	121,2

Қорамол маҳсулдорлиги ортди. **Ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут миқдори ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 1,8 процент кўпайди. Янгийўл, Оржоникидзе, Калинин ва Юқори Чирчиқ районларидаги колхоз ва совхозлар шу йилнинг биринчи ярмида ҳар бир соғин сигирдан минг килограммдан ошириб сут соғиб олди.**

Давлатга топширилаётган қорамолларнинг ўртача тирик вазни ортди. Калинин, Юқори Чирчиқ ва Оржоникидзе районлари хўжаликлари қорамолларни яхши семиртириб давлатга топширишмоқда.

Қорамоллар туёғининг ва маҳсулдорлигининг ортиши натижасида область хўжаликлари чорвачиликнинг барча асосий маҳсулотларини етиштиришни анча кўпайтирдилар. Колхоз ва совхозлар шу йилнинг олти ойида ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 7,5 процент гўшт, 3,9 процент сут, 9,8 процент тухум, 3,4 процент кўп жун етиштирдилар.

Чорвачилик махсулдорлигининг ортиши давлат харид қилиш планларининг муддатидан илгари бажарилишини таъминлади. **Шу йилнинг биринчи ярмида давлатга пландагига қўшимча 3,7 процент қорамол ва парранда, 9,5 процент сут, 16,1 процент тухум, 50,5 процент жун** топширилди ва сотилди.

Хўжаликларнинг барча категорияларида харид қилиш қуйидагича бўлди:

	1965 йил биринчи ярмида	1966 йил биринчи ярмида	1966 йилнинг биринчи ярмида 1965 йилнинг биринчи ярмига нисбатан (процент ҳисобида).
Қорамол ва паррандалар (тирик вазнда) — минг тонна	10,6	11,3	106,6
Сут — минг тонна	18,7	27,7	103,4
Тухум — миллион дона	14,4	17,5	121,5
Жун — минг центнер	8,2	9,4	114,6

Барча районларда, Бўка районидан ташқари, чорвачилик маҳсулотлари харид қилиш ярим йиллик плани ортиғи билан адо этилди. Бўка районида эса қорамол ва парранда харид қилиш плани 88,8 процент бажарилди, холос.

Область хўжаликлари давлатга ўтган йилдагига қараганда бироз кўп пилла топширдилар. Аммо пилла топшириш плани 9,1 процент кам бажарилди.

Область колхоз ва совхозлари ўтган ярим йилда 195 ёки 15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда 387 та трактор, 41 та юк автомашинаси, 38 та ғалла комбайни, 126 та пахта териш ва 145 та кўрак териш машиналари, пахтани қопқанорсиз ташиш учун 823 та прицеп олдилар. Тракторларга тиркалиб ишлатиладиган ва прицеп машиналар — плуглар, сеялкалар, культиваторлар, косилкалар, универсал юкортгичлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ҳамда асбоб-ускуналари анча кўп етказиб берилди.

Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда анча кўп минерал ўғит колхоз-совхозларга юборилди.

III. ТРАНСПОРТ

1966 йилнинг биринчи ярмида автомобиль транспорти умумий фойдаланишдаги томонидан юк ташиш плани 102 процент, юк обороти 111 процент бажарилди. Шу ярим йилликда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8 процент кўп пассажир ташилди, пассажирлар сони 162 миллион кишига етди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Шу йилнинг биринчи ярмида областда давлат капитал маблағлари ҳисобига 98,9 миллион сўмлик асосий фондлар ҳаракатга киритилди. Бу ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3 процент кўпдир.

Давлат капитал маблағлари область бўйича 187,1 миллион сўмни ташкил қилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10 процент кўпдир. Улардан:

1966 йилнинг биринчи ярмида 1965 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан процент ҳисобида:

	Тошкент области	Тошкент шаҳри
Асосий фондларнинг ишга тушиши	90	116
Капитал маблағлар ҳажми	114	106
Жумладан:		
Қурилиш-монтаж ишлари	119	99,7

Мавжуд корхоналарни кенгайтириш ва реконструкция қилиш ҳисобига химия саноатида синтетик аммиак ишлаб чиқариш бўйича, қурилиш материаллари саноатида инерт материаллар, чўян ва канализация трубалари ишлаб чиқариш бўйича янги қувватлар ишга туширилди. Ўтган йил плани ҳисобига Тошкент ёғ-мой комбинати ишга туширилди.

Қишлоқ хўжалигида 1500 бош молга мўлжалланган молхоналар қурилди, 1300 гектар янги ер суғорилди. Бу 1965 йил биринчи ярмидагига нисбатан 1,8 баравар кўпдир. Қурилишнинг индустриал методлари янада ривожланди, конструкциялардан ва заводда тайёрланган деталлардан фойдаланиш кенгайди. Йирик панелли қурилиш-ҳажми кенгайди.

Пудратчи ташкилотлар ярим йиллик қурилиш-монтаж ишлари планини умуман бажардилар. Ўз кучлари билан амалга оширилаётган ишлар ҳажмини кенгайтирдилар. Бу кўрсаткич ўтган йил олти ойига нисбатан 15 процент, «Главташкентстрой» ташкилотлари бўйича 17 процент кўпайди.

Шу билан бирга, қурилишда жиддий камчиликлар мавжудки, улар оқибатида капитал қурилиш ярим йиллик плани атиги 94 процент, жумладан қурилиш-монтаж ишлари 97 процент, Тошкент шаҳри бўйича капитал маблағлар ҳажми 89 процент, жумладан, қурилиш-монтаж ишлари 91,5 процент, Тошкент области бўйича капитал маблағлар ҳажми 99 процент, жумладан, қурилиш-монтаж ишлари 101 процент бажарилди.

V. ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИНГ ОШИШИ

1966 йил олти ойи ичида марказлаштирилган социал-таъминот иттифоқ фондининг маблағлари ҳисобига пенсия олувчи колхозчилар сони 1 июлга қадар 36,4 минг кишини, давлат пенсияси олувчи пенсионерлар сони 180,3 минг кишини ташкил қилди.

Меҳнаткашлар реал даромадларининг ошиши муносабати билан омонат кассаларга қўйган омонатлари қолдиғи 1966 йил 1 июлда 54,2 миллион сўмни ташкил қилди. Омонатчилар сони 181 минг кишига етди.

Давлат ва кооператив савдода чаканани товар обороти-нинг ҳажми (умумий овқатланиш корхоналари обороти ҳам шу ҳисобга киради) шу ярим йилликда 557,8 миллион сўмни ташкил қилди ва солиштирма нархларда 9,3 процент ортди. Ярим йиллик товар обороти плани 98,9 процент, жумладан Тошкент шаҳри бўйича 98,0 процент, область бўйича 100,9 процент бажарилди. Давлат савдоси системасида товар обороти плани 98,2 процент, матлубот кооперацияси бўйича 101,2 процент бажарилди.

Умумий овқатланиш корхоналари бўйича товар обороти плани 100,7 процент, жумладан, Тошкент шаҳри бўйича 100,3 процент, область бўйича 101,5 процент бажарилди.

Давлат савдоси системаси томонидан умумий овқатланиш плани 101,1 процент ва матлубот кооперацияси бўйича 103,7 процент бажарилди.

Ярим йилликда социалистик маданиятни ривожлантиришда янада янги ютуқларга эришди.

Областда таълимнинг турли кўринишларида 760 мингга яқин киши қамраб олинди. Фақат умумий таълим мактабларида 600 мингга яқин ўқувчи таълим олди. Улардан 41,6 минг ўқувчи ишчи ва қишлоқ ёшлари мактабларида маълумотини оширди.

Шу ўқув йилида кундузги ўрта мактабларни 29 минг киши, ўрта ишчи ва қишлоқ ёшлари мактабларини 10 мингдан ортиқ киши битирди.

Область олий ўқув юртларида 100,4 минг студент, махсус ўқув юртларида 47 мингдан ортиқ ўқувчи таълим оляпти. Шу йили олий ўқув юртларини 12,4 минг ёш мутахассис, ўрта махсус ўқув юртларини эса 9,2 минг ўқувчи битиради.

Давлат капитал маблағлари плани бўйича ажратилган маблағлар ҳисобига 1966 йил биринчи ярмида 260 минг 898 квадрат метр уй-жой майдони фойдаланишга топширилди. Бу ўтган ярим йилдагига нисбатан 56 минг 857 квадрат метр кўп уй-жой майдони қурилди, демакдир.

Табиий офат зилзиладан сўнг Тошкент шаҳрида уй-жой қурилиши жуда катта миқёсда олиб борилаяпти. Зилзила оқибатида кўпгина уй-жой фонди ва маданий-маиший муассасалар ишдан чиқди. Совет Иттифоқининг барча иттифоқдош республикалари Ўзбекистон пойтахти — Тошкентга кардошларча ёрдам кўрсатиш бўйича, ўз устларига мажбуриятлар олдилар ҳамда уй-жой фонди ва маданий-маиший биноларни қуриш ва қайта тиклашга киришдилар.

Тошкент шаҳрида уй-жой майдонини ишга тушириш бўйича ярим йиллик план 31 процент ошириб бажарилди. Областда 18 та уй-жой-қурилиш кооперативи ташкил қилинди. Улар ўз маблағлари ва давлат кредити ёрдамида 12 минг квадрат метр уй-жой майдони қуриб фойдаланишга топширдилар. Бундан ташқари аҳоли ўз жамғармалари ва давлат кредити ёрдамида кўп миқдорда уй-жой қуриб олди.

Ярим йилликда 520 ўқувчи ўрнига мўлжалланган умумий таълим мактаблари ва 980 ўринга мўлжалланган мактабгача ёшдаги болалар муассасалари қурилди.

1966 йил олти ойи ичида уй-жойларини газлаштириш ишлари давом эттирилди. Газ ўтказилган квартиралар сони фақат шаҳарларда 16,6 мингга кўпайди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бўйича ишлар ҳажми шунингдек, саноат ҳарактеридаги (ремонт, якка буюртмалар бўйича пойафзал ва кийим тикиш, мебель, металл буюмлар, телевизор, холодильник ремонт қилиш, химчистка, бўяш ва ҳоказолар) аҳолига хизмат кўрсатиш ҳажми 39 процент, жумладан қишлоқ жойларда 71 процент, яъни қарийб икки баравар ўсди. Саноат характерига эга бўлмаган хизмат кўрсатиш (кир хоналар, ҳаммомлар, сартарошхоналар, фотография, прокат пунктлари ва ҳоказолар) ҳажми 4 процент, қишлоқ жойларда 26 процент ўсди.

Лекин шунга қарамай, айрим хизмат кўрсатиш турлари бўйича, жумладан, пойафзал ремонт қилиш, мебелларни ремонт қилиш ва тайёрлаш, металл буюмлар, мураккаб рўзғор машиналарини ремонт қилиш бўйича ярим йиллик план бажарилмади. Маиший хизмат кўрсатиш корхоналари тармоғи қишлоқ жойларда ҳали ҳам етарли эмас. Улар бажараётган иш сифати кўп ҳолларда аҳоли талабларини қондирмайди.

* * *

1966 йилнинг биринчи ярмида эришилган муваффақиятлар халқ хўжалигининг янада ривожланаётганлиги, халқ моддий фаровонлиги ва турмуш маданий даражасининг юксалаётганлигидан дарак бериб турибди.

Сўнгги почтадан

ДЎСТЛИК ВА МАРДЛИК ТАРОНАЛАРИ

«Биз бир Ватан фарзандларимиз, мақсадимиз: коммунизм»!» Туркистон ҳарбий округи газетаси «ФРУНЗЕВЕЦ»нинг кечаги 30 июль сони ана шундай сўзлар билан бошланади. Халқларимиз дўстлигига бағишланган бу махсус номерда Тошкент шаҳрида яшаб, ижод қилаётган ишчилар, олимлар, ҳарбийлар, хизматчиларнинг 43 миллат вакиллари XXIII съезд қарорларини ҳаётга қандай татбиқ қилаётганликлари, зилзила оқибатларини тезроқ тугатишга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида заводларда, муассасаларда, қурилишларда, ҳарбий қисмларда ўз ватанпарварлик бурчларини қандай адо этаётганликларини ҳикоя қилиб берадилар. Материалларнинг мағзини чақар экансиз, совет халқларининг дўстлиги, бирдамлиги нақадар катта ва енгилмас куч эканлигини яққол ҳис қиласиз.

Биринчи бетда «Биз бир ватаннинг фарзандларимиз, мақсадимиз ҳам бир, у ҳам бўлса коммунизм қуришдир» деган умумий шапка остида хилма-хил материаллар берилган.

Иккинчи ва учинчи бетлардаги материаллар ҳам ранг-баранг ва мазмундор. Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Расулев ўзининг «Ленинча миллий сиёсат» сарлавҳали мақоласида Тошкентни тиклаш юзасидан беш йилликда қилинадиган ишлар ҳақида, совет халқларининг дўстлиги ҳақида сўз юритса, «Ташхимсельмаш» заводининг бош инженери А. Галастян мамлакатимизнинг турли корхоналари кўрсатаётган ёрдамни мисоллар билан айтиб беради.

Тошкентлик темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов оиласида тарбия топган молдаван қизи Ольга Тимошина — Шомаҳмудованинг «Қатрада қуёш акс этади», тожик солдати Н. Нарзиевнинг «Дўст дўстга ёрдам беради», Совет Иттифоқи Қаҳрамони В. Карповнинг «Бир сафда» сарлавҳали мақолаларини ҳам ҳаяжонланиб ўқийсиз.

Совет кишиси — ватанпарвар, мард ва жасоратлидир. Уларнинг она Ватанга, халққа хизмат қилишдан бўлак олий мақсади йўқ. Бу фикр газетадаги ҳарбир материалда бўртиб турибди.

Газетанинг халқларимиз ўртасидаги ленинча мустаҳкам дўстликка бағишланган бу сони яхши безатилган. Ундаги ҳар бир хабар, мақола ва фото суратлар кишининг эътиборини ўзига тортади. Газетанинг бу иши мақтовга сазовордир.

ЯНГИ ТОШКЕНТ БУНЁД ЭТАМИЗ

ДАДИЛ ҚАДАМ

Янгидан бунёд этилаётган азм шаҳримизда водопровод тармоқлари, канализация шохобчалари ва йўллар қуриш энг зарур ишлардан ҳисобланади. Қурилиш кўламининг кун сайин кенгайиб бораётганлиги натижасида мавжуд ташкилотлар бу ишларни уддалай олмай қолди. Ана шуни ҳисобга олиб, «Главташкентстрой» бундан икки ой муқаддам янги ихтисослаштирилган механизация трести ташкил этди.

Трестимиз асосан магистрал водопровод ва канализация шохобчалари, янги қурилаётган районларда йўллар қуриш ишларини олиб боради. Бундан ташқари трестимиз 3 ва 5-қурилиш трестларига ҳам хизмат кўрсатади.

Трестимиз тўртта мустақил қурилиш бошқармасидан ташкил топган. Шулардан учтаси тор профилдаги бир турли ишларни бажаради. Яъни, 1-қурилиш бошқармаси магистраль водопровод тармоқлари қурса, 7-қурилиш бошқармаси канализация коллекторлари ўтказади. 8-қурилиш бошқармаси эса шаҳар йўлларини барпо этади. 2-қурилиш бошқармаси эса 3 ва 5-умумқурилиш трестларида шу каби ишларни олиб боради.

Сир эмаски, Тошкентда канализация масаласи кўпдан оқсаб келади. Мавжуд 200 километрли канализация шохобчалари эҳтиёжнинг 20 процентини қоплайди, холос. Канализация системасини яхшиламай туриб шаҳарни ободонлаштириш мумкин эмас.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети шаҳарда водопровод ва канализация ишларини яхшилашга кўплаб маблағ ажратдилар. Янги беш йилликнинг ҳар бир йилида бу мақсад учун илгариги 3-3,5 миллион сўм ўрнига 8-9 миллион сўмдан сарфланади. Бу эса яқин йиллар ичида шаҳарда водопровод ва канализация тармоқларига эҳтиёжни тўла таъминлаш имконини беради.

Коллективимиз олдида турган асосий вазифа иш суръатини тезлаштириш ва унинг сифатли чиқишини таъминлашдан иборатдир. Зилзила натижасида пойтахтимизда вайрон бўлган жойлар канализациясини тартибга солиш, янги бунёд этилаётган уй-жой майдонларида водопровод ва канализация ишлари ҳажмининг кун сайин кўпайиб бораётганлиги ана шуни тақозо қилади. Биз ҳозирги шароит талабига мувофиқ ишлаш учун барча тадбирларни кўряпмиз. Буни қуйидаги таққослашдан кўриш мумкин.

Шу йил май ойида трестимиз ўрнида ишлаб турган иккита механизациялашган бошқарма канализация ишларига 430 минг сўм сарфлаган бўлса, йил охирида 910 минг сўм сарфлаш мўлжалланяпти. Яъни капитал маблағ сарфлаш икки бараварадан зиёд кўпаяди. Бу эса партия ва ҳукуматимизнинг шаҳримизни ободонлаштириш йўлида қилаётган ғамхўрлигининг кичик бир тимсолидир.

Дастлабки ишларимиз натижаси ёмон эмас. Июнь ойининг ўзида трестимиз 540 минг сўм капитал маблағни ўзлаштирди. Қилинган ишлар ҳажми 25 процент ўсди.

Ишимиз суръатининг ошишига ҳалақит бераётган баъзи камчиликларимиз ҳам бор. Мутахассис кадрлар етишмайди. Трест ўзининг ишлаб чиқариш базасига эга эмас. Бусиз қурилиш-монтаж ишларини кенгайтириш қийин. Керакли механизмларнинг етишмаслиги ҳам ишимизни орқага тортмоқда.

Берилган ҳажмдаги ишларни бажариш учун бизга 1200 мутахассис керак. Ҳозир эса трестимизда 550 малакали мутахассис ишлаяпти, холос. Санитария-техникаси бўйича мутахассислар етишмаётир. Бош бошқарма «Главташкентстрой» бу борада бизга ёрдам бериши керак.

Шаҳар саноат корхоналари Тошкент қурилиш-монтаж ташкилотларига кадрлар юбориш мажбуриятини олган эдилар. Бироқ бу иш амалга ошмаётир. Киров район партия комитети инженер-техниклар лавозимида фойдаланиш учун метереологларни юборибди. Улар канализация, сантехника масаласида нимани биладилар!

Трестимиз ихтиёрида 12 трубаётқизгич, 20 та пайвандлаш агрегати бор. Олдимизда турган улкан ишларни бажариш учун эса, 6 баравар кўп механизмлар керак.

Сергели шаҳарчаси ёнида қурилажак ишлаб чиқариш базамизнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёр бўлди. Энди «Главташкентстрой» зудлик билан бу объектда қурилиш-монтаж ишларини бошлаб юбормоғи лозим. Чунки базанинг биринчи навбати 1967 йилнинг охирида ишга тушиши керак.

Трестимиз коллективи шу кеча-кундузда бажариши лозим бўлган ишлар жуда кўп. 6,2 километрли қорақамиш коллектори, Чилонзор массивида иккита коллектор, шаҳарнинг шимолий-ғарб қурилиши районида 4,2 километр узунликда водопровод тармоқлари ва бошқа бир қанча ишлар бажарилиши лозим.

Шаҳримизда якка тартибда уй қурилиши ҳам ҳар қачонгидан кенгайиб кетди. Атроф колхозлар шахсий уй қурувчиларга ер берганлар. Бу районларни ичимлик сув билан таъминлаш ҳам бизнинг зиммамизда. Бу жойларга 30 километрдан ортиқ водопровод трубалари ётқизилади.

Янги қурилаётган турар-жой районларида йўллар қурилиши бошлаб юборилиши керак. Бироқ Тошкент шаҳар ижроия комитети капитал қурилиш бошқармаси маблағ ажратишни пайсалга соляпти. Дастлабки ишларни амалга ошириш учунгина бир миллион сўм керак. Ана шундан фақат 37 минг сўм ажратилди, холос.

Таъминот ишларида юқоридагидек узилишлар, етишмовчиликлар бўлишига қарамай, трестимиз коллективи янги Тошкентни бунёд этишга ўз муносиб ҳиссасини қўшади.

А. АБДУҚОДИРОВ,
2-«Таштрансспецстрой» трести бошқарувчиси.

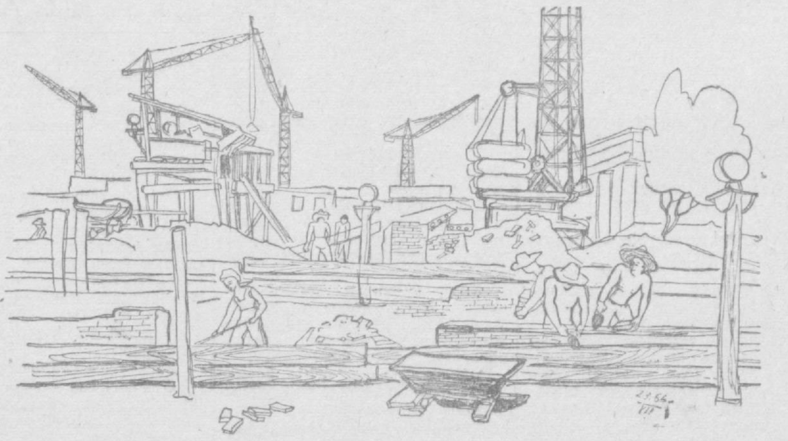

Тошкент қурилишига бутун мамлакат ёрдам бермоқда. Чапдаги расмда Харьков темир йўл техникумининг ўқувчилари. Шу кунларда улар Чилонзор массивида янги трамвай йўллари ётқизишмоқда. Ўнгдаги расмда Чилонзор массивининг 12-сектори тасвирланган. Бу ерда украиналик бинокорлар самарали меҳнат қилишяпти.

Ҳ. Раҳматуллаев чизган расмлар.

МОСКВА — ТОШКЕНТГА

СОВЕТ мамлакатидаги ҳамма қардошлар табиий офатни бошидан кечирган Ўзбекистон пойтахти — Тошкентга ёрдам бермоқда. Бу ёрдам тобора кенгайиб ва кўпайиб бораяпти. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қўшма қарорида таъкидланганидек, Москва, Ленинград ва бошқа шаҳар ҳамда областларнинг партия ташкилотлари ва меҳнаткашлар депутатлари Советлари, иттифоқчи республикалар, министрликлар ва бошқармалар, касаба союзлари ва комсомол ташкилотлари Тошкент меҳнаткашлари ҳақида катта ғамхўрлик қилмоқдалар.

Бинокорлик материаллари ортилган эшелонлар, минглаб бинокор ишчилар, инженерлар. архитекторлар Тошкентга йўл олмоқда. Энг янги механизмлар билан ускуналанган қурилиш поездлари тузилмоқда. Мамлакат зилзила оқибатларини қисқа муддатларда бартараф этиш учун куч ва маблағ аямаяпти. Зилзила оқибати жуда қимматга тушди: шаҳар деярли икки миллион квадрат метр уй-жой майдони, 180 ўқув юрти биноси, 200 болалар боғча ва яслиси, кўплаб поликлиника ва касалхоналар, жамоат ва маъмурий бинолардан маҳрум бўлди.

Москваликлар бутун қалбидан Тошкентга ёрдам бераётганларнинг авангардида бормоқда. Москва шаҳар хўжалигининг раҳбар ходимлари ва пойтахт партия ташкилоти вакиллари делегацияси Тошкентда бўлиб, у ерда қандай чоралар кўриш лозимлигини аниқлади. Ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ бўлган барча масалаларни координациялаш мақсадида КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари А. М. Калашников раҳбарлигида махсус комиссия тузилди.

«Главмосстрой» ҳақли равишда Совет Иттифоқининг йирик ва энг яхши қурилиш ташкилотларидан ҳисобланади. Шаҳарни қайта қуриш билан боғлиқ бўлган мураккаб ва муҳим вазифаларни ҳал қилиш тўла унинг қўлидан келади. «Главмосстрой» Тошкентда 230 минг квадрат метр уй-жой қуради. Бу уйлар қисқа муддат — икки йил ичида тўла қад кўтаради. Бу йил 50 минг квадрат метр, келаси йили эса 180 минг квадрат метр уй фойдаланишга топширилади. Ўз-ўзидан маълумки. янги уйлар ёруғ, гўзал, барча қулайликларга эга бўлиши билан бирга зилзилага чидамли қилиб қурилади.

«Главмосстрой» яқин икки йил ичида Тошкентда йилига умумий сатҳи 200—220 минг квадрат метр тайёр уйлар ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган йирик панелли уйсозлик комбинати қуришга қарор қилди. Москваликларнинг бой тажрибаси Тошкент бинокорларига замонавий индтусриал уйсозликни ривожлантириш йўлидан олға томон қадам ташлашда яхши ёрдам беради, тўла йиғиладиган уйлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконини туғдиради.

«Моспроект-1» бошқармасида махсус комплекс бўлим ташкил этилди. Бўлим зиммасига Тошкентдаги «Москва кварталлари»ни лойиҳалаш вазифаси юклатилган. Бу ерда ўнлаб тажрибали архитекторлар, конструкторлар, экономистлар ишлашмоқда. Улар Чилонзор районининг 26-кварталида 1-310 сериясидаги уйлар қуриш ва уларни фойдаланишга топшириш учун зарур бўлган хужжатларни ишлаб чиқмоқдалар. Бошқа лойиҳалаш ташкилотлари ҳам, шу жумладан Гипрогор институти шу районда уй-жой массивларини қуришга тайёргарлик кўрмоқда. Бу институт ходимларидан иборат бригада Москвадан Тошкентга юборилди.

Москва бинокорлари бундан бир ой муқаддам Тошкентда биринчи уй пойдеворига бетон ётқиздилар. шундан сўнг қатъий график бўйича бир йўла 8 та уй қурилиши бошлаб юборилди. Москва бинокорларининг тўхтовсиз ишлаши учун яшил йўл очиб берилган.

Пойтахт бинокорлик материаллари саноатининг ҳар бир корхонаси Тошкентга ёрдам беришдан иборат умумхалқ ишига ўз ҳиссасини қўшишга интилмоқда. 4- ва 16-темир-бетон буюмлари заводлари пойдевор блоклари, 8-завод хоналар орасига қўйиладиган темир-бетон плиталари, Москва керамика комбинати облицовка керамикаси, Кунцевск заводи девор блоклари юборди. Бинокорлик конструкциялари заводи эса 40 мингта ғишт берди. Бу рўйхатни давом эттириш мумкин.

Москва шаҳар профессионал-техника таълими бошқармаси «Главмосстрой» билан биргаликда йил охиригача 750 уста-пардозчини тайёрлаш мажбуриятини олди. Саноқли ойлар ўтгач, улар Тошкент қурилишларида ишлай бошлашади. Москвага эса яқинда тошкентлик ёшлар келадилар. Бу ерда улар сувоқчилик ва бўёқчилик касбларини ўрганишади. Курсни тугатишгач, уйга. Тошкентдаги қурилиш майдонларига йўл олишади.

Москвалик бир ярим минг студент ёзги каникул вақтида Ўзбекистон пойтахти қурилишларида меҳнат қилади. Уларнинг кўпчилиги Қўриқ ўлкада ишлаб анчагина тажриба орттирган.

Москва шаҳар хўжалигининг бирор тармоғи йўқки, унинг ходимлари ўзларига «Тошкент учун биз нима қилдик» деган савол бермаётган бўлсин. Савдо ходимлари анчагина озиқ-овқат ва саноат товарлари юборишди. «Главмосавтотранс» Тошкентда юк, енгил ва махсус машиналар парки ташкил этди. Юздан ортиқ москвалик терапевт, хирург, бошқа медицина мутахассислиги вакиллари ишлаш учун Тошкентга жўнаб кетишди.

«Москваликлар ўз оғаларига фалокат оқибатларидан халос қилиш учун барча ёрдамни кўрсатадилар».— ана шундай шиорлар осиб қўйилган поездлар Ўзбекистон пойтахтига томон бормоқда.

С. ВАДИМОВ.

[АПН].

ҚУДРАТЛИ ФЛОТ

БУГУН СССР ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

С. И. АВЕРЧУК,
Вице адмирал

ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ Флоти куни бизда чинакам умумхалқ байрамига айланиб қолган. Бу байрам ҳарбий денгизчилар; жанговар кемалар, денгиз техникаси ва қуролларини яратувчи ишчилар, инженерлар ҳамда конструкторлар эришаётган муваффақиятларга кўрик кунидир. Бу йил ҳарбий денгиз флоти куни партиямиз XXIII съезди қарорлари совет кишиларининг сиёсий ва меҳнат активлигини бениҳоя ошириб юборган тарихий кунларда нишонланмоқда.

КПСС XXIII съездининг янги беш йиллик юзасидан Директиваларида барча иттифоқдош республикалар халқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантириш, Совет давлатининг иқтисодий қудрати ва мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ҳамда халқ моддий фаровонлигини янада оширишнинг кенг программаси белгилаб берилди.

Ана шу катта вазифаларни бажариш учун совет халқига тинчлик зарур. Тинчликни таъминлашнинг ҳал қилувчи омилларидан бири эса Қуролли Кучларимиз ва унинг таркибий қисми — Ҳарбий-Денгиз Флотининг доимий жанговар тайёр ҳолда туришини таъминлашдан иборатдир.

«Коммунистик партия, Совет ҳукумати ва бутун халқимиз,— дейилади КПСС Марказий Комитетининг партия XXIII съездига қилган ҳисобот докладида, — жангчилар, матрослар, сержантлар, старшиналар, офицерлар, генераллар ва адмиралларнинг шарафли ва оғир меҳнатларини юксак қадрлайдилар, ўз Қуролли Кучларини қизғин муҳаббат билан севадилар, уларнинг жанговар шон-шуҳрати билан фахрланадилар».

Бутун совет кишилари каби ҳарбий денгизчилар Ватанимизни коммунизм сари комил ишонч билан бошлаб бораётган жонажон Коммунистик партияга чексиз содиқдирлар. Улар Ҳарбий-Денгиз Флотимизнинг шонли революцион ва жанговар традицияларини муқаддас сақламоқдалар ва бойитмоқдалар.

Ҳарбий денгизчилар Улуғ Ватан урушининг шиддатли йилларида оммавий қаҳрамонлик ва юксак ҳарбий шон-шуҳрат намунасини кўрсатдилар. Улар Баренцево, Болтиқ ва Қора денгизларда, Тинч океанда, Волга, Днепр ва Дунайда душманни қийратдилар. Уруш даврида совет денгизчилари душманнинг 2000 дан ортиқ ҳарбий кема ва транспортерларини сувга чўктириб юбордилар, юздан ортиқ тактика ва оператив десантлари туширдилар. Флот жангчилари Совет Армияси солдатлари билан биргаликда Болтиқбўйида ва Сталинград остоналарида, Ленинград ва Севастополь яқинида қаҳрамонона жанг қилдилар, Москва ва Одессани ҳимоя этдилар.

Партия ва ҳукумат ҳарбий денгизчиларнинг Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун курашдаги мардлик ва қаҳрамонликларини юқори баҳоладилар: 515 денгизчи Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олишга муяссар бўлди, денгиз учувчиси Сафонов, катерчи Шабалин ва разведкачи Леоновлар эса бу унвонни иккинчи марта олишга муваффақ бўлдилар, 350 мингдан ортиқ денгизчи орден ва медаллар билан тақдирланди.

Ўтган йили, фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалабанинг 20 йиллиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми Шимолий флотни, Қизил байроқли Болтиқ флоти, Қора денгиз ва Тинч океан флотларини Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаб, денгизчиларнинг ўтган урушда кўрсатган қаҳрамонликларини абадийлаштирди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати бизнинг коммунизм қурилиши планларимизни бажаришга янги урушнинг халақит бермаслиги учун жуда катта куч сарфламоқдалар. Ахир, ҳозир ҳам дунёда илгаригидек нотинчлик ҳукм сурмоқда. В. И. Лениннинг буржуазия ўлиб бораётган капиталистик қулликни сақлаб қолиш учун ҳар қандай ёввойиликка, ваҳшийликка ва жиноятга тайёрдир, деган гапларини эсдан чиқармаслик керак.

Ҳозирги замоннинг асосий реакцион кучи жаҳон жандарми ролида майдонга чиқаётган америка империализмидир. У СССР ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши қаратилган агрессив ҳарбий блокларни кенгайтирмоқда ва мустаҳкамламоқда, жаҳоннинг турли районларида ҳарбий иғвогарликларни ташкил этмоқда.

Америка империалистларининг Вьетнамда олиб бораётган «ифлос уруши» фашизмнинг зулмат даврини эсга солади. АҚШ авиацияси Жанубий Вьетнам ва Вьетнам Демократик Республикасининг шаҳар ва қишлоқларини ваҳшийларча бомбардимон этмоқда. Лаос ва Камбоджага қароқчиларча ҳужум қилаётир.

АҚШда денгиз қуролли кучлари мунтазам равишда кўпайтирилмоқда. Ҳозирги вақтда Америка ҳарбий денгиз флоти составида 900 га яқин кема ва 8 мингдан ортиқ самолет ҳамда вертолет, «Поларис» ракеталари билан жиҳозланган 30 дан ортиқ атом сувости қайиқлари бор. АҚШ қуролли кучлари умумий стратегия ракета — ядро қувватининг учдан бир қисми ҳарбий денгиз кучларида мужассамлангандир.

Европада Ғарбий Германия милитаризми кучайиб бормоқда. АҚШ ва бошқа ғарб мамлакатларининг ҳукмрон доиралари Бонннинг реваншистик интилишларини ҳартомонлама рағбатлантирмоқдалар, армиясининг мустаҳкамланишига актив ёрдам бермоқдалар, унинг ядро қуролига бўлган даъволарини қўллаб-қувватламоқдалар.

Партиямиз халқаро вазиятнинг мураккаблиги ва империализм агрессивлиги кучаяётганлигини ҳисобга олиб, совет кишиларини доимо ҳушёр бўлиб туришга чақираётир, мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, СССР Қуролли Кучларининг жанговар тайёргарлигини ошириш юзасидан зарур тадбирларни кўрмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ғамхўрликлари туфайли сўнгги йилларда Қуролли Кучларимизда йирик сифат ўзгаришлари рўй берди. Сифат жиҳатидан янги бўлган Ҳарбий-Денгиз Флоти яратилди. Атом энергетика установкаларига эга бўлган, баллистик ва ўз-ўзидан нишонга оладиган ракеталар билан қуролланган сувости қайиқлари Ҳарбий-Денгиз Флотимизнинг асосини ташкил этади. Бундай қайиқлар Жаҳон океанининг қайси бир районига бўлмасин яширин равишда тез чиқа олиш ҳамда ракета-ядро қуроли билан душман объектларига қақшатғич зарба бериш қобилиятига эгадир.

Бизда сув устида юрадиган янги ракета ташувчи, қайиқларга қарши курашувчи ва траль кемалар яратилган. Шунингдек денгиз авиацияси ҳам сифат жиҳатидан ўзгарган. Унинг ихтиёрида ҳозирги замон самолётлари — оддий ва ядро зарядига эга бўлган қанотли ракеталарни ташувчи жанговар машиналар бор.

Совет ҳарбий денгизчилари кемалар ва қисмларнинг жанговар тайёргарлигини янада ошириш устида сабот-матонат билан меҳнат қилмоқдалар, денгизда жанговар ҳаракат қилиш ва ўт очиш усулларини такомиллаштирмоқдалар, интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамламоқдалар.

Флотнинг техника жиҳатидан қайта қуролланиши ҳарбий денгизчиларимизга денгиз ва океанларнинг олис-олис жойларида муваффақиятли сузиш имконини бермоқда. Совет атом сувости кемалари учун Шимолий муз океани остида сузиш, тропик районларга, экваторга ва Жанубий Атлантикага бориш оддий воқеа бўлиб қолди.

КПСС XXIII съезди арафасида офицер А. Сорокин қўмондонлигидаги бир группа атом сувости қайиқларининг дунё бўйлаб қилган сафарлари якунланди. Улар Антарктиканинг айсберг ва муз майдонлари орасидан юрдилар, экваторни бир неча марта кесиб ўтдилар. Сафар бир ярим ойдан ортиқ давом этди. Шу давр мобайнида юқорига чиқмай, сув остида 40 минг километрга яқин йўл босилди. Техниканинг ҳаммаси узлуксиз ва аниқ ишлаб турди. Кеманинг шахсий составн прибор ва механизмларни ишонч билан бошқарди, барча қийинчиликларни енгиб, юксак маънавий фазилат ва жанговарлик намунасини кўрсатди. Бу сафарда сувости кемаси матросларидан И. Гайворонский, Р. Путилов, Б. Терешков, Г. Мироненко, Н. Усенко ва бошқалар алоҳида намуна кўрсатдилар.

Сувости қайиқлари ва сув усти кемаларининг экипажлари, денгиз авиацияси ва қирғоқ ракета артиллерияси қисмлари Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини жанговар ва сиёсий тайёргарликда янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Ҳозир Ҳарбий-Денгиз Флоти кемаларида ҳар икки денгизчининг бири жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси ва ҳар уч кишининг бири классли мутахассисдир.

Афсонавий «Варяг» номини олган янги крейсерлардан бири гвардия байроғини кўтарганига икки йилдан сал ошди. Экипаж шу давр мобайнида кўпгина шонли ишларни қилди. Ҳозир кемада Улуғ Октябрь социалистик революциясининг мўътабар 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақа кенг қулоч ёйган. Офицерлардан Устьянцев, Гриднев, Ляпунов ва бошқалар хизмат қилаётган кемаларнинг экипажлари жанговар ва сиёсий тайёргарликда юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Шахсий составнинг мустаҳкам кучи, жипслаштирувчи ядроси флот коммунистларидир. Сўнгги йилларда флот партия ташкилотлари ҳам сон жиҳатидан, ҳам сифат жиҳатидан ўсди. Флотларда «Аълочи ёнида қолоқ бўлмасин», «Кеча коммунистик меҳнат зарбдори — бугун ўқиш аълочиси» шиорлари остидаги ҳаракат, аралаш мутахассисликларни эгаллашга интилиш ва бошқа янги-янги ташаббуслар кенг қулоч ёймоқда.

Ҳарбий денгизчилар комсомоллар ва кўпгина республикалар, ўлкалар ҳамда областларнинг ёшлари билан мустаҳкам дўстлик ўрнатганлар. Ленин комсомоли Ҳарбий-Денгиз Флотини оталикка олган. Москва ва Воронеж комсомоллари делегациялари шимолий денгизчилар ҳузурига тез-тез меҳмон бўлиб бориб турадилар, қора денгизчилар ҳузурига Украина ёшлари, болтиқчилар ҳузурига Ўрта Осиё ва Белоруссия йигит-қизлари келиб турадилар.

Ҳозир ҳарбий денгизчилар олдида катта ва мураккаб вазифалар турибди. Янги кемалар ва қуролларни ўрганиш учун, жанговар тайёргарликни ошириш ва ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам сабот-матонат билан курашиш лозим. Флот шахсий составининг ҳаммаси ана шу вазифаларни бажариш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда.

Қирқ етти минг километр — буюк Ватанимиз денгиз чегараларининг масофаси ана шундай улкан. Бу чегараларни ҳимоя этиш ишончли қўлларга топшириб қўйилган. Коммунистик партияга, Ватанга чексиз садоқатли бўлган ҳарбий денгизчилар, бутун совет жангчилари сингари совет халқи ва қудратли социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқларининг тинч меҳнатини ҳимоя этишдек муқаддас бурчларини ҳар маҳал шараф билан бажаришга тайёр турибдилар.

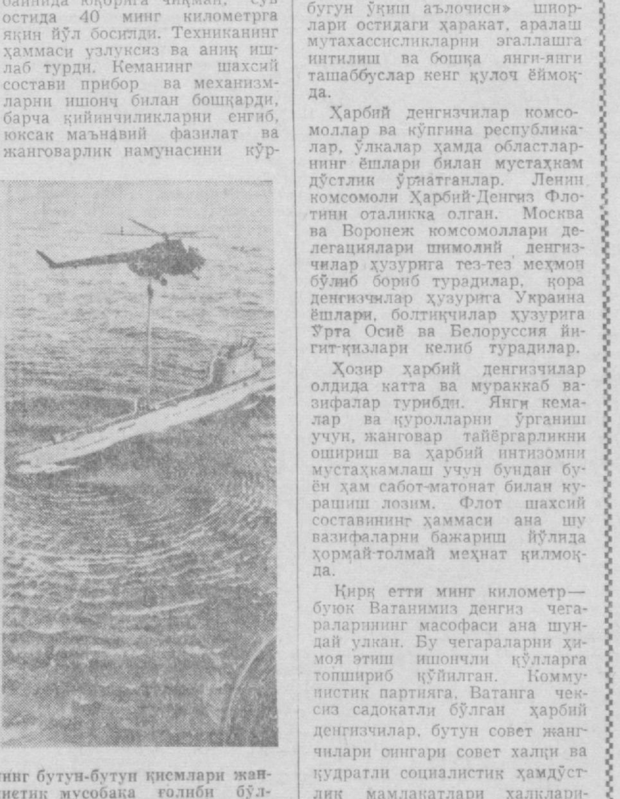

Қизил байроқли Қора денгиз флоти Н-ракета ташувчи кеманинг бутун-бутун қисмлари жанговар ва сиёсий тайёргарликда аъло натижаларга эришиб, социалистик мусобақа ғолиби бўлмоқдалар. Ушбу суратда кеманинг энг яхши зенитчилари — комсомол ташкилотининг секретари Г. Григорий (ўнгдан иккинчи), 1-статьяли старшина классли мутахассислар В. Жигалко, матрослар В. Танский С. Кирик, Н. Курлов ва Е. Понкратов ўртоқларни кўриб турибсиз. Ўнгдаги суратда биргаликда ўтказиладиган машғулот вақти тасвирланган.

М. Редькин фотолари ТАСС фотохроникаси.

170064-СЧЁТИГА

Тюменликлар ёрдами

Тюмень областининг ёшлари меҳнат якшанбаликлари ўтказиб, бир кунлик иш ҳақини, шунингдек темир-терсаклар жамлаб, шу маблағларнинг ҳаммасини ўз ихтиёрлари билан Тошкент аҳолисига ёрдам фондига доимий юбориб турншибди.

ВЛКСМ Тюмень область комитетида ТАСС мухбирига айтишдики, ҳозирги кунда Тошкент аҳолисига ёрдам фондига тўпланган маблағ етмиш минг сўмдан ошиб кетди. Шу пулларнинг бир қисми Ўзбекистон пойтахтига юборилди.

Ҳисса

Табиий офат оқибатларини тугатиш, янги Тошкент яратиш учун бошланган умумхалқ ишига ўз муносиб ҳиссасини қўшмаган бирорта ҳам коллектив қолмади, десак бўлади.

Куни кеча Оққўрғон район матлубот жамияти коллективи ҳам ёрдам фондига 600 сўм юборди. Бу ҳисса оққўрғонлик савдо ходимларининг тошкентликларга нисбатан меҳр-муҳаббати рамзидир.

А. АБДУРАИМОВ.

Меҳр нишонаси

Азиз пойтахтимиз бошига тушган оғир кулфат барча совет кишилари қатори бизни ҳам қаттиқ ташвишлантирди. Совхозимизнинг аҳил ва иноқ коллективи пойтахтлик дўстларига ҳамдардлик билдириб, Тошкентни қайта қуриш фондига бажонидил бир кунлик иш ҳақларини юбориш истагини билдиришди. Бу 450 сўмни ташкил этади.

А. ҲАЙИТБЕКОВ.

Оққўрғон район 1-«Оққўрғон» совхозининг ишчиси.

ШИНГИЛ ҲИКОЯЛАР

Саид АҲМАД

БОШ ОҒРИҒИ

Искандаров бошқармадан эшитадиганини эшитди. Олиб келган ҳужжатида яна хато. Икки юз ўттиз минг ўрнига икки-юз ўттиз ёзилибди. Ҳужжатга қўл қўяётганда яхши қарамаган экан. Мана бошқарма план бўлимида уни роса қизартиришди.

Ҳозир Искандаров машинада ўзидан ўзи минғиллаб секретарь қизнинг гўрига ғишт қалаб келяпти. Ундоқ қиламан, мундоқ қиламан, бунақа секретарнинг боридан йўғи. Бўшатаман...

У тажанг бир қиёфада идорага кирди. Машинка шиқиллатиб ўтирган секретарь қизнинг бетига ҳам қарамай, киринг, деб ўтиб кетди.

Ўзини креслога ташлаб столни чертиб асабини босмоқчи бўлиб турганда лаблари қипқизил, бели супургининг бойланган жойидек ингичка, икки қулоғига офтобни узиб илиб қўйгандек ялтироқ зирак таққан, жўхори попугидек майин сочли бир қиз кирди. Бу секретарь эди. Искандаров унга хўмрайиб қаради. Секретарь қиз кўзларини сузиб бир икки марта киприк қоқди. Тавба, Искандаровнинг шу пайтгача разм солмаганини қаранга, киприк ҳам шунақа узун бўладими? Ҳар киприк қоққанда икки юзини беркитиб қўядия.

Искандаров бир неча дақиқа унга махлиё бўлиб турди-да, ўзини босиб олди. Бояги жаҳли яна танига қайтиб келди. Энди қизнинг бетига эмас, полга қараб гапиришга чоғланди. Нима бало бўлди-ю кўзи чалғиб секретарь қизнинг игнадек пошнасига, ундан кейин илон пўстига ўхшаш носкисига кўзи тушди. Яна жаҳли ўлгир алла қаёққа қочиб кетиб, юзига билинар-билинмас табассум югурабошлади. Искандаров бир сесканиб, яна хушини йиғиб олди. Энди у дераза тарафга қараб гапга чоғланди.

Дераза ойнасидан яна қизнинг чеҳраси намоён бўлди. Беихтиёр дилидан «бели, елкалари дераза ойнасидан шундоқ кўринса, тўғри қараганда қандоқ бўлди, экан» деган фикр ўтди.

Очиқ деразадан кирган майин шамол қизнинг прическага сўз бермаган икки тола сочини бўйнига, тамоғининг тагига, ярим декольте кўкрагига тегизиб ўйнарди.

Искандаров бир неча минут табиатнинг бу муъжизасига лол қараб қолди. Гапирай деса тилдан қолганга ўхшайди, хўмрайиб қарай деса юзидаги табассумни йиғиштириб бўлмайди.

Эркак одам анча иродали бўлади. Искандаров ҳам бор кучини йиғиб ўрнидан турди. Зарда қилиб бурчакка борди-да, икки қўлини орқасига қилиб ўгрилиб олди.

У шу туришича қанча турганини аниқ билмайди. Қиз йўталди. Бай, бай, унинг овози. Бу овоз уни яна сескантирди. Назарида қиз секин келиб икки кўзини беркитиб оладиган, ойнами, тароқ дейдиганга ўхшаб шошиб ўгрилиб олди.

Шу алпозда ярим соатдан ортиқ Искандаров гоҳ сесканиб, гоҳ қалтираб, гоҳ ғазабу, гоҳ табассум билан мушук сичқон бўлди.

Охири секретарь қиз бошлиқни енганга ишонч ҳосил қилди.

— Искандаров ака, нимага чақирган эдингиз? — деди.

Искандаров нима дейишини билмай озроқ чайналди.

— Кеча бошим оғрияпти деятган эдингиз, қалай, энди дурустмисиз?

— Ҳалиям жиндек оғриб турипти, Искандаров ака.

Бирдан Искандаровнинг меҳрибончилиги тутиб кетди.

— Сиз ғалати одам экансиз-ку, соғлиқни эҳтиёт қилиш керак. Бунақада дардга чалиниб қоласиз. Боринг, уйга бориб дам олинг. Бошоғриғингиз босилмаса бир икки кун ишга чиқмасангиз ҳам майли. Соғлик керак, соғлик.

Қиз миннатдорчилик билдириб чиқиб кетди.

Эртасига Искандаров огоҳлантириш олди. Секретарь қиз отчетни кўчирганда, «бошқарма» ўрнига «мошқорма» деб ёзипти.

Искандаров яна ғазабга келди.

Бунақа ғазабларнинг кўпини кўрганмиз...

ЭРМАК

Яқинда бир улфатчиликка аралашиб қолдим. Бу улфат ҳар дам олиш куни бир бирлариникига бориб зиёфат ейишар экан. Ҳар бир меҳмоннинг олдига турли овқатлардан ташқари бир шиша коняк, бир шиша «столичний» ароқ, бир шиша шампанское, олти шиша пиво, тўрт шиша минерал сув қўйилар экан.

Ушбу ҳикоячамни ўша улфатларга чин қалбимдан бағишлайман.

автор.

КАБУТАР ба кабутар, яъни каптар каптар билан дейдилар.

Хожихон Тўраев ҳам ўз тенгилар билан улфатчилик қилади. Улфатларининг жами база мудирлари. Улар ҳар дам олиш куни бир бирлариникига навбат билан бориб норинхўрлик қилишади.

Кеча Хожихонникида эдилар. Хотини бор ҳунарини ишлатиб норин қорди. Манти тугди. Сомса ёпиб вараки қовурди. Саккиз кишилик дастурхон атрофига йигирма киши бемалол ўтирса бўладиган стол ясатди.

Хожихон қай бир улфатчиликка, бормасин Ҳасан Ҳусан болалари учун насиба деб бир икки тарелька шоколадни чўнтагига солиб қўярди. Унинг бу қилиғи кўпчилик улфатларнинг энсасини қотириб юрган экан. Кеча улар ҳам бир иш кўрсатиб қўйишди.

Вазадаги асл конфетларни чўнтакка уришди. Қолган мантиларни ноннинг бетига саккизтадан қилиб газетага ўраб олишди. Қоғоздан варанка қилиб қуруқ норинни саккиз бўлак қилиб ўраб қўйишди. Ўниккитадан вараки, ўниккитадан сомсани дастрўмолга тугишди. Шиша тагида қолган вино, коняк, ароқни бир бирига қуйиштириб саккиз шиша қилиб олишди.

Меҳмонлар дастурхонни кўчиб кетган мачитдек ҳувуллатиб жўнаб қолишди.

Хожихон улар кетганда хотинидан эшитадиганини эшитди. Хотини саккиз кишини номманом қарғаб чиқди. Ҳар қарғаганда алоҳида-алоҳида отини айтиб, манти тешиб чиқсин, сомса илиб чиқсин, норин қорнингда муштлашиб қолсин, деб жаврадди.

Хожихон шундоқ катта базанинг мудири бўлса ҳам хотинидан қўрқарди. Бу гал қўрқиш эмас, хотинига қўшилиб меҳмонлардан ранжиди. Гап овқатда эмас, албатта. Хотин киши бу овқатларни тайёрлагунча эрталабдан уринади. Ғирт маст меҳмонлар овқатнинг мазасини билмади, унинг устига шундоқ чиройли тайёрланган таомларни бир-бирига қориштириб ташлади.

Ҳозир Хожихон боши қотиб, улфатларидан қасд олишни ўйлаб ўтирипти.

Базанинг ёшгина бир қоровули бор эди. Бир кун қоровуллик қилиб, икки кун йўқ бўлиб кетарди. Бугун ўша йигитнинг қоровуллиги эди. Хожихоннинг ланж ўтирганини кўриб бир чойнакда аччиқ қилиб чой дамлаб кирди-да:

— Кеча отганга ўхшайсиза, хўжайин, — деди.

— Ия, — деди Хожихон, — зийрак болага ўхшайди. Кеча ичканимни, аччиқ чойга зор эканимни билди.

Йигитча Хожихоннинг жавобини кутмай оёқ учида юриб чиқиб кетди.

Бугун душанба. Базадан мол оладиган магазинлар берк. Базада ҳам кирди-чиқди кам. Хожихон деразадан база ҳовлисига қараб ўтирипти. Бояги қоровул йигитча ўзига ҳам чой дамлаган экан майдалаб ўтирипти. Боя Хожихон машинада келаётганида йўлдаги дўконга қовун тушаётганини кўрган эди. Қоровулга қичқирди.

— Бир қовунхўрлик қилмаймизми?

— Майли, майли хўжайин.

Хожихон ёнини кавлаб майда пул тополмади-ю битта ўнсўмликни узатди. Йигит пилдирагача чиқиб кетди. Сал ўтмай у темир ғалтак аравада ўнтача қовун олиб кирди. Хожихон ҳайрон бўлди.

— Шунча қовунни нима қиламиз?

— Еб ташлаймиз, хўжайин, еб ташлаймиз.

Йигитча базанинг соя тарафига стол суриб келиб уни чақирди.

Хожихон икки тилим ейишдаёқ қўлини артди.

— Ия, ия, шу ҳам қовун ейиш бўлдими. Э, қовун ейишни ўргатарканман, сизга. Қовун ейиш манабунақа бўлади.

Йигитча жавраб-жавраб бир қовун ейиш қилди, Хожихоннинг ранги ўчиб кетди. Бухгальтериядагиларни, товаравedларни чақириб чиқди. Йигитча уларнинг кўзи олдида саккиз қовунни пок-покиза тушириб бўлди. Кассир хотин қўрқиб кетганидан буёқдаги иккита қовунни қўлтиқлаб олди.

— Бўлди, бўлди, ўлиб қоласиз.

— Ия, нима деб ўтирипсиз, яна учта қовунга жой бор. — У шундай деб киндигининг устига тарвуз олаётгандек чертиб қўйди.

База ходимлари кечкача йигитчадан кўзини узишмади. Ана қорни ёрилиб кетади, мана қорни ёрилиб кетади, деб пойлаб юришди. Йўқ, ҳеч нарса қилмади, тушликда уларга кўрсатиб икки коса борш устига тўртта пирожкий еб ташлади.

Хожихоннинг миясига ялт этиб бир фикр келди.

Ҳар оддихда улфатчилик қиладиган улфатлари уни кеча боплаб кетишди. Ана энди улардан қасд оладиган пайт келди. Навбатдаги зиёфат торг базаси мудирининг уйида. Мана шу йигитни ола кетаман. Дастурхонини бир шипириб ташласин.

Шундоқ бўлди. Қорахўжаевнинг ҳам хотини роса пазанда экан, стол устини гулзор қиливорипти. Чойни майдалаб ўтириб Хожихон атайлаб гап бошлади.

— Паркентда тўрт коса норин еган одамни кўрганман.

Унинг бу гапига ҳеч ким ишонмади.

— Қўйингге хожим, ёрилиб ўладику.

Хожихон қоровул болага имлаб қўйди. Шундан кейин у гапга суқилди.

— Бўлиши мумкин, бу машққа боғлиқ, менинг бир устозим бор эдилар, у киши ўнтўрт коса норин ер эдилар.

Унинг бу гапига ҳеч ким ишонмади. Йигитча яна гапирди.

— Мен ҳам астойдил уринсам ўнбир коса ейишим мумкин.

— Аравани олиб қочдингиз ошнам. Агар саккиз коса ичсангиз мана шу соатимни ҳамманинг кўзи олдида ечиб бераман.

Бошқа меҳмон аралашди.

— Агар тўққиз косага етказсангиз мен ҳам соатимни ечиб бераман.

— Ўнтага етказсангиз мен ҳам ечиб берганим бўлсин.

— Ўнбиттага етса мен ҳам соатдан кечдим. Аммо битта шарт, агар шартнинг устидан чиқмасангиз ётқизиб оғзингиздан қуямиз.

Қоровул бола рози бўлди.

Қорилган норин ўртага қўйилди. Битта коса. Хожихоннинг ўзи сузиб бериб турди. Қоровул бола чайнамай ютаверди. Хаш-пўш дегунча тоғарадаги норин тамом бўлди. Атиги тўққиз коса чиқди. Уй эгаси чиқиб кетиб куёвига, невараларига олиб қўйган норинни ҳам тоғарага сузиб келди. Салда у ҳам тугади. Ҳаммаси бўлиб ўн уч ярим коса норин чиқди. Қоровул бола коптокка ўхшаб дум-думалоқ бўлиб кетди.

Хожихон ўрнидан турди.

— Гапдан қайтган номард. Қани соатни ечларинг. У шундай деб ўтирганларнинг билагидан бирма бир соатларини ечиб чиқди.

У соат ечаётганда қоровул бола сомса еб кўк чойни майдалаб ўтирарди.

Улфатлар бу зиёфатда норинни кўрдилару, бир икки тамшаниб қуруқ қолдилар. Ҳаммадан ҳам соатдан айилишгани алам қилди.

Энди Хожихон қаерга зиёфатга борса қоровул болани олиб кетар, дастурхонни унга шипиртириб, қозонни ялатиб ҳаммани ҳайрон қолдирарди.

Шу-шу бўлдию ўнта қовун баҳонасида иккави қил ўтмас оғайни бўлиб кетишди.

Қоровул бола яқинда дом отдихга кетди. Хожихон тўрт путевкани бир қилиб қўлига берди. Орадан уч кун ўтгандан кейин қоровул бола дом отдихдан телефон қилди.

«Зудлик билан яна учта путёвка юборинг, бўлмаса очдан ўламан...»

Хожихон қўрқиб кетди. Бировнинг боласи бекорга ўлиб кетмасин, деб базанинг даволаниш фондидан икки юз сўм пул билан учта путёвка жўнатди.

Базага ажратилган путёвкалар шу билан бу йилгиси оппон-саппон бўлди, қўйди.

СУРНАЙЧИ

РАЙОНДА ким кўп бўйичга етган қиз билан овози дўриллаган йигит кўп. Бир тўй бошланиб кетса ҳаммани барабарига шошириб ташлайди. Аммо бунақа қилишнинг сира иложи йўқ.

Бунга сабаб кўп.

Қиз билан йигит бир-бирига кўнгил бердими, тамом. Тўй бошлаш керак.

Йўқ. Иложи йўқ. Тўйда сурнай чалмаса бўлмасмиш.

Иш олиқ-солиққа, тўй қандай ўтиши керак деган гапга етганда иш сурнайчига бориб тақалади.

— Қизим аввал бир тўй кўриптимики, сурнай чалинмайди...

Хўп, майли, сурнай чалинса чалинар. Аммо сурнайчини қайдан топиш керак. Районда битта сурнайчи. Нима кўп районда тўй кўп, кунига ўнта тўйда сурнай чалиб лунжи шишиб ўлмайдими!

Энди ҳамма гап сурнайчида қолди. Бўлғуси куёвнинг ёр биродарлари сурнайчига учрашишади. У дафтарчасини ёнидан олиб дий диё ўқиб кетади.

— Бугун Суннатилланикида, эртага Анвархонникида, индинга Каримуллоникида, унинг индинига Асқарбекникида, ундан кейин Шодмоналиникида...

У икки соат дафтар варақлайди. Охири бошини чайқайди.

— Бу йил вақтим йўқ. Ҳаммасидан закалат олиб қўйганман. Тўйни келаси йилга қолдиришнинг иложи бўлса майли, кутинглар, яхшилаб хизмат қилиб бераман.

Тўйнику, майли бир амаллаб келаси йилга қолдириш мумкиндир, аммо карнайчининг вақти чатоқ. Икки йилдан кейин навбат тегар экан.

Шу карнай билан сурнайни тўйдан кейин, туғиладиган чақалоқнинг именинасида чалса бўлмасмикин.

Сурнайчидан хафа бўлишнинг ўрни йўқ. Ўзи ҳам ўғил уйлантирмоқчи, аммо бу йил банд бўлганидан келаси йилга саккизинчи қилиб ўғлининг тўйида сурнай чалишни планлаштириб қўйипти.

ҚАЙСАР

ЖУМА ОТА ўтган ҳафтада ўладиган эди. Бу гапни доктор кампирга айтаётганда эшитиб қолди.

— Энди, чидайсиз, кампир, отанинг бир-икки кунлик умри қопти. Тайёргарлигингизни кўриб қўйинг.

Ота бу гапни эшитди. Ўзининг ўлимидан ҳам кампирига ачинди. Айниқса, докторнинг тайёрлигингизни кўриб қўйинг, дегани ёмон таъсир қилди.

Тайёргарликнинг нималигини ота билади. Камбағал бўлсанг кўчиб кўр, бой бўлсанг ўлиб кўр, деган гапни у жуда яхши тушунади.

Ўлиш осон гап эканми?

Ота йигирма кундан бери ана кетаман, мана кетаман деб ётган нарса эди. Докторнинг гапидан кейин бадани қизиб қон юришиб кетди. Ёстиқдан бошини кўтариб ўтириб олди. Хотинини чақирди.

— Хотин, докторнинг гапига ишонма. Мен ўлмайдиган бўлдим.

Унинг гапига кампир ҳайрон бўлди.

— Бу нима деганингиз?

— Э, хотин, мен ўлишдан қўрқмайман, ўлик кўмишдан қўрқаман. Токчадан чўтни ол. Сенга ўлик кўмишнинг харжини бир ҳисоблаб берай.

Кампир чўтни олиб берди. Чол чўтни тиззасига қўйиб ҳисоблаб кетди.

— Хўш, ўлган куним унча харажат бўлмайди. Ўлимлик пулимдан уч кило чой оласан, йигирма бешни гўрковга берасан, кафанлигим бор. Ҳар якшанба, пайшанба куни маҳалладан етти-саккиз киши кириб қуръон ўқиб ош еб кетади. Еттимда ош дамлайсан, нон ёптирасан, йигирмамда қўй сўйиб, ош дамлайсан, етти маҳалланинг мачитидан одам келади. Ундан кейин қирқим бўлади. Бунда ҳам катта харж бўлади. Катта кичик хайитим, ифторлигим, йиллигим, қорёғдим, гули сурхим бўлади... Хўш шуларга бир нимaнг борми?

Кампир кўзига ёш олди.

— Ахир рўзғордан ортдириб у-бу қилиб қўяй десам жиқиллаб қўймадингиз. Агар уёқ-буёққа яширган пулингиз бўлмаса менда ҳеч вақо йўқ.

— Ҳа, балли, — деди чол. — Ана шунинг учун ҳам бу йилча ўлмай турадиган бўлдим.

Чол болалигидан бир сўзли эди. Бу гал ҳам гапидан қайтмайди. Мана, кўрарсиз, у ўлмайди!

Айтдимку, чол қайсар одам деб. Ўлмапти, кеча уни самоварда гап сотиб ўтирганини ўз кўзим билан кўрдим.

КОМСОМОЛ КЎЛИДА

И. Душкин фотоси.

ДЕНГИЗЧИ ПОСБОН

(ҲАРБИЙ ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИГА БАҒИШЛАЙМАН).

Қоронғилик қаърини ёриб
Ракеталар тегди нишонга,
Аъло баҳо берилди шу тун
Бажарилган зўр имтиҳонга.
Юзимизни силайди шамол
Тонг пардаси ёйилган чоқда,
Сувни тилиб ракетаносец
Интилади она қирғоққа.
Чайқалар сув олгандай нафас
Бунда сокин, жимлик ҳукмрон,
Шай турибди олис сарҳадда
Ботир матрос, денгизчи посбон.

Матрос Юсуфжон МАҲКАМОВ,
Владивосток шаҳри.

ТОНГ ЎЙЛАРИ

Парқув болишидан кўтариб
бошин,
Қуёш кокилини ташлади тоққа,
Ювиб қўй дегандек узатди
аста
Заррин толаларин аста
ирмоққа
Боқдим мен, суқланиб томоша
қилдим,
Сулув келинчакдек нурнинг
болқишин.
Кўзларим ўхшатди қуёш
нурини,
Мунчаям олов деб сизга
боқишин.

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

31 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11,10 — Болалар-гуллолалар, 11.50 — Насриддин Хўжанда (бадиий фильм)

13,30 дан — Москва кўрсатади (тажриба тариқасида).

Тошкент кўрсатади

Рус тилида: 17,00 — Бу ерда ким яшайди (мультфильм), 17.15 — Новости дня киножурнали, 17,25 — Концерт, 17.50 — Фитиль сатирик киножурнали, 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18,15 Тўрт денгиз ортида (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 18,35 — Телевизион янгиликлар, 18.50 — Оталар сўзи-ақлнинг кўзи («Ёшлик» студияси), 19,50 — Ишонч ва ҳақиқат (телефильм), 20.05 — Ўзбекистон чорвадори (чорвадорлар учун).

21,30 дан — Москва кўрсатади (тажриба тариқасида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18,00 дан — Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/VII да Концерт, 1/VIII да Қалам қошлигим.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Том тоғанинг кулбаси — НАВОИЙ номли, «МИР», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Акваланглар сув тубида — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Элчилар фитнаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кундуз ва кечқурун).

Жиннилар суди (эрталаб соат 11, кундуз 3 ва кеч 7 яримда). Учинчи ёшлик (кундуз 1,5 ярим ва кеч 9-15 минутда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Миллионер васияти — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 9-45 минутда).

Тошкент шаҳридаги Қизил байроқли 31-ТЕМИР ЙЎЛ ПРОФТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

8, 9, 10, 11-синф ҳажмида маълумотли: 15—17 ёшдаги йигитларни ва Совет Армиясидан демобилизация этилган 27 ёшгача бўлган кишиларни

Қабул қилади

Билим юртидаги ихтисослар: Тепловоз машинисти ёрдамчилари, тепловоз ремонт қилувчи слесарлар, токарлар, механик-слесарлар, электромонтёрлар. Ўқиш муддати 2 йил. темирчилар, қолипчи-қуювчилар. Ўқиш муддати 1 йил. Ўқиш даври ишлаб чиқариш стажига қўшилади.

Қабул қилинганлар бепул овқат ва кийим билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Малогоспитальная кўчаси, 18-уй; Ўзбекистон кўчаси, 53-уй (1, 5, 8, 9, 10-трамвайнинг «Госпиталь бозор» остановкаси, 1, 4-трамвайнинг Гагарин номли парк» остановкаси).

ИНТЕРМЕДИЯЛАР

БОЛА ЁШИДАН...

Шарифа ишдан келатуриб ўғилчаси Собирни кўчада учратди. Собиржон қўлидаги шоколадни онасидан яширишга уринади).

Шарифа — қўлингдаги нима?

Собир — Штолад.

Шарифа — Қаердан олдинг?!

Собир — Тўлқиннинг ойиси бердила.

Шарифа — Мен сенга нима деган эдим?!

Собир — Беринг деб айтмадим. Ўзлари «ол, ол, ма ол, олақол» дедила, «Йўқ» десам, чўнтагимга солиб қўйдила.

Шарифа — Ўзинг термулиб тургандирсан-да, суқ болага ўхшаб...

Собир — Қарамадим... сағал қарадим.

Шарифа — Қани, юр-чи!

(Собирни етаклаб чиқиб кетади). Гулбаҳорнинг уйи. Дастурхонда шоколад, мураббо турибди. Эркинжон тантиқланиб йиғлаяпти.

Гулбаҳор — (шоколаддан олиб) Ма! Мана ўнта бўлди, ол, олақол, ўғлим.

Эркинжон — Бор, емайман шоколадингни, кабоб деяпманку, ка-боб!!!

Гулбаҳор — Сен буни олгин, паш мак ҳолва ҳам бераман.

Эркинжон — Ка-боб! (онасининг қўлига урган эди, шоколад сочилиб кетди).

Гулбаҳор — Эркинтой, бўлди, ўғлим бўлди.

Эркинжон — (аганаб) Ка-боб! Ка-боб!

Гулбаҳор — Бўлди, йиғлама, мана ҳозир!

Эркинжон — Обер! (Гулбаҳор қўшнининг деворига қўйилган нарвонга чиқади) Фасоҳат! Ҳо-о Фасоҳат!

Фасоҳат — (Деворнинг орқасидан) Лаббай!

Гулбаҳор — Эркинжон сизникига ўйнаб чиққан экан, Кабоб еятган эккансизлар, Феълингиз кетдими, овсин, бир сихгина берай демапсиз. Бола-да, йиғлаяпти...

Фасоҳат — (Девор орқасидан) Вой мен пайқамабман. ҳозир узатвораман.

Собир билан Шарифа кирди.

Гулбаҳор келинг. Шарифахон, келинг (Нарвондан тушиб кўришди). Отдихларингизда ҳам чиқай демайсиз. Қани, дастурхонга ўтиринг (Собир қўлидаги шоколадни Гулбаҳорнинг қўлига тутқазди).

Вой, емайсанми?

Шарифа — Сиз Собиржонни яхши кўриб бўлса керак шоколад беряпсиз.

Гулбаҳор — Ўғлингизнинг хулқи бирам яхшики, ёқимтой болада.

Шарифа — Яхши кўрсангиз ёмон хулққа ўргатманг-да, қўшни.

Гулбаҳор — Нима қилибман, шоколад бердим.

Шарифа — «Бола ёшидан, тарбия бошидан» дейдилар.

Бугун берасиз, эртага берасиз, индинига бермасангиз бора-бора бола сўраб оладиган, биров бир нима оганда тикилиб турадиган бўлиб қолади.

Гулбаҳор — Вой тавба-е, шоколад бериб гуноҳкор бўлсак, бермаганим бўлсин-а

Шарифа — Берманг!

Эркинжон — (оёғидаги тапичкани отиб) Ка...боб...

(Шарифа Собирни етаклаб чиқиб кетади.)

Ота-онанинг кундалик ташвиши.

БИР ОШХОНАДА

(Ошхона. Аҳмад узатиладиган тешикчани олдига келиб, ошпаз билан саломлашади.)

Аҳмад — Ассалому алайкум, хормаанг!

Ошпаз — (Тешикчадан бошини чиқариб) Хизмат?

Аҳмад — Кечирасиз, овқатланмоқчи эдик, рафиқамнинг таъби сағал нозикроқ, мазалироқ таомингиз нима, айтсангиз!

Ошпаз — Таомларимиз хилма-хил. Масалан: палов, лағмон...

Аҳмад — Ўзларига қайбири маъқул, айтсалар биз ўша таомдан буюрсак.

Ошпаз — Менгами, мен энди нима ҳам дердим сизга, ўзингизга маъқулини оласиз-да.

Аҳмад — Ахир, сиз пазандасиз, қайси таомингиз...

Ошпаз — (кафтини оғзига қилиб) Унисини айтолмайман, Нега десангиз, ўзим емайман.

Аҳмад — Раҳмат, тушунарли!

ОШПАЗ: — Ҳадемай обед ҳам готов бўлади, уйга бориб овқатланиб келақолай...

АЖОЙИБСАН

(Бошлиқ ўз кабинетига кириб келиши билан Маъқулжон киради. Бошлиқ пальтосини ечмоқчи бўлади. Маъқулжон хушомад билан пальтога ёпишиб).

Маъқулжон — Мен ечиб қўяй...

Бошлиқ — Ўзим...

Маъқулжон — Ўтинаман сиздан, илтимос Хасан Хасанович, илтимос. (бошлиқнинг пальтосини ечиб вешалкага илади. Бошлиқ столга ўтирмоқчи эди).

Маъқулжон — Кечирадилар, бир минут бир минутга руҳсат этсалар.

Маъқулжон — Костюмингизни енгларига жиндаккина бир нобакор ип ёпишибди, чўткалаб қўяй, чўткалаб...

Бошлиқ — Хўш?

(Маъқулжон ён чўнтагидан кичкина шчетка олиб, бошлиқнинг костюмини чўткалашга киришади. Уни айланиб ўргилиши бошлиқнинг ғашини келтиради).

Бошлиқ — Бир ерда туриб чўткаласангиз-чи!

Маъқулжон — Кечирасиз Хасан Хасанович соянгиз полга тушиб турибдилар, босиб олишдан ўзимни эҳтиёт қилаяпман. Кечирадилар Хасан Хасанович, кечирадилар.

Бошлиқ — Ажойибсиз-да, Маъқулжон...

Ж. АСОМИДДИНОВ.

Лаганбардорнинг янги нусхаси.
А. Холиқов чизган расмлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 06621
ИНДЕКС 64969.
Г. 1170.